

C268.

5901

PEREKOND

Karl Schönherr.

Wanemuise
näitelawa
✠ TARTUS. ✠

Eesti Ühõpilaste
Seltsi kirjandus-Tartus
Wanemuise näitelawa

73

Eesti Üliõpilaste
Seltsile → → Tartus
Wanemuise näitelawa

Perrekond.

Näitemäng kolmes waatuses.

Karl Schönherr.

Folkimud (or) Kadak

Wanemuise
näitelawa
TARTUS.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

76190

Osalised:Robert Rüttling, kirahvliis metšaiülem.Maria, tema naene.KoernerNanni } nende lapsed.Proua Traut, Maria ema.Rosa.GüntherAltenhofi õpetaja.Proua Lieblein.Julander, wana metšafulane.

Näitelava.

(Parem- ja pahempool päältraatajate poolt.)

Tuba meffaiülemaja majas, mis endis-
tel aegadel väike jahilofo on olnud. Tuba on
hästi ja mõnufalt fiskeeritud, aga mitte juft
pääletungivalt jahimehelikult. Pahemal pool
ees, fiske käigu ukse kohal, ripub täistopitud
kull. Edasi ühineb pahema seinaga kõrgem
ruum, mis mitte fugar ei ole ja mis pare-
mal pool umbes kolmandiku näitelava
laiufest ruumi võtab. See ruum on eest ma-
dala, puuft nikertatud pruuni kätipungaga
fiskepiiratud, mis ainult ilustufeks on, küft
kolm trepiastet, poolringis paremale poo-
le alla viivad. Kõrgema ruumi tagafii-
nas on aken, ruum ise on nagu väike
toake mõeldud. Kõrgema ruumi pah. fi-
nas on uks. Selle ruumi tagafina ääres
on must nahk-fohva. Nurgas ripub
puuft nikertatud ristilöödud õpnistegija
kujul, selle ees lambike finifest klaafist,
mis õhtu põlema fündatakse. Siis on

4.
weel kõrgemas ruumis- triikimise laud üles
seatud. Madalal näitelaval on pahemal
pool es sisekäigu uks, paremal pool kaks
uft. Teine uks par pool võib jõugetuupa.
Kui see uks lahti on, on jahikoast ühe
kitta, kerge pöördstapi alumisi astmeid
näha. Tagapina keskkohal, madalal
näitelaval on suur ruumikas, kumener-
galiste puutahvritega woodertatud är-
kel ilufute akentega; ta on pörandast
kaks astme võrra kõrgemal, ja läbi
akente on ilus väljavaade okaspuu
metja päale. Ärkelis on väike laud. Um-
ber seina ringi on pink. Pahemal pool
ärkli es ripub Maria pilt nikertatud
raami sees, paremal pool Rüttingi
õnna. Toas on üks laud, toolid, üks soh-
va; seina külles linnupuur; paremal
pool tagumises toanurgas on suur, kõrge,
puu kahipoolega jefukapp. Kui ka-
piuks-lahti on, võib korralikult kokku-
pandud valgejefu kihtijid näha, mis
pakside kaupas ofalt siniste, ofalt punaste
paalakestega kinni on köidetud.

Epimene waatus.1. etendus.Pr. Lieblein. Rosa. Pr. Traut.Hemmer. Julander.Pr. Lieblein (pühib rätikuga ärkli aknaid).Rosa (istub ärklis, on õmblemiseiga amekis).Pr. Traut (triigib kõrgemas ruumis).Hemmer (istub mõtetes-ülemise sohva pääl).

Pr. Lieblein (wihafe loomuga naesterahwas, kes töö äinult möe pärast teeb, ja igat juhtumist tarwitab, et puhata. Kui ta aga lobiseda ja keelt peksta saab, kaob wäsimus ja tema liikumine ja näomäng läheb elawaks. - Waatab, töö seisma jättes, aknaft wälja ja istub epimene sõnade juures aknapiirsi pääle). Need sõjawäl kaartitegijad ja maamoõtjad... jäl... silla juures... waadake ometi neid laiskwoorsta, preili Rosa! Nüüd on warsti neli nädalat ja nad ei saa walmis.

Rofa. Karwapäält nõnda, nagu proua
Lieblein oma akna puhastamisega.

Pr. Lieblein (terawalt Rofale). Ja teie?
Oma õmmelusega? Olete juba kaks
nädalat siin... ja ka veel mitte wal-
mis! (waatab jälle aknaft wälja)

Hja... see soldat Günther! (Kõrgema
ruumi poole hüüdes.) Waadake, proua
Traut! Kas ei istu see laiskelajas
mitte päris-illakäsi puu pääl?

Pr. Traut (triigib, waatab ärkliselt). Ak-
napiimil istub ka üks laiskelajas!
(Triigib. Rofa õmbleb wirgasti ja
naerab.)

Pr. Lieblein (waatab aknapiimi pääle,
siis). Ah jo! (Tõuseb üles ja hakkab
jälle laifalt töötama)

Pr. Traut (Armas, kena prouakene,
walgete juustega, mis keskest lahus,
kõrgemaal ruumis, lahkelt Himmerile)
Himmerikene! Tõmbab. Ma panen
akna kiinni!

Himmer. Lase olla, wanaema. Ma lähen
juba. (Ukseft, mis kõrgemaal ruumis)

on, ära.)

Pr. Traut (waatab Hennerile väga murelikult järele, läheb kõrgemal ruumis kuni käjipuuini ette ja ohkab sügawasti).

Ah jumal ja!

Rosa. Proua Traut! Oli see aga praegu üks ohkamine!

Pr. Traut (halwas tujus). Ah, Henner! Mitte ühte rõõmfat pilku ei näita ta enam! Poiss on haige.

Rosa (pr. Trautile). See tuleb hirmuist, sest juadix, kui ta jõkke kukkus! Võite segi arvata... elu ja surma wahel - kürestigi jookswas wees! Niisugune asi ei lähe nii kergesti meelst.

(Pr. Traut läheb ohates-uksest, mis kõrgemas ruumis, ära.)

Pr. Lieblein. Aga soldat Günther... mis? See tõi Henneri wälja! (Wihafelt enese ette naeratades.) Hja... see soldat Günther!

2. etendus

Pr. Lieblein. Rosa. Julander. Pr. Rüttling.
Pr. Rüttling (tuleb, meesterahwa kuub Käes,

8.
pahemalt poolt tuppa. Jhus juurekasvu-
ga proua, kolmkümmendkuus aastat
vana, laiskivate silmadega; Julanderile.
Julander! Kas ümbrik ikka veel wälja
ei ole tulnud?

Julander. Ei cladesgi!

Pr. Rüttling. Otsige veel kord korridoris!

(Julander pah. poolt eest ära.)

Pr. Rüttling (laotab kuu Rofa es laiali).

Rofa Mis Hemmeri kodukuuega teha?
Kõigeparem oleks päris uus-wooder sisse,
mis? Ma saatsin Nanni juba kaup-
mehe juurde. (Waatab kella pääle.) Pool
ükskümmend! Ja woiks juba taga-
si olla.

Rofa (waatab kuu läbi). Proua Rütt-
ling, see annab palju tööd!

Pr. Rüttling. Kui te tänal walmis ei
jaa, wõtke veel üks päew juurde.

(Waatab, kuna ta rõagib, arnast wälja.)

Rofa. See ei lähe. Homine pean ma
õpetaja juures Altenhofis olema.

Pr. Lieblin (jätab töö seisma, lähel
akki clawaks; Rofale.) Õpetaja juures

Altenhofis? Uu jeh!... tema majapida-
ja... wana Therefe... Jääl soowin ma
önne! (Jstub, ikka clawamalt.) Niisu-
gune tulehark, kuidas see waest õpeta-
jat pinnib! Ja juwark, mis-
el on! Ma tahassin, et mul ainult tuhandes-
ofa tema juwärgift... (Jääb äkki
wait ja waatab finnapoole, kubu proua
Rüttling waatab; kurjalt, wenitades, nagu
ipenelele) Hja! Günther on kaartitege-
mise juures väga tarwolik!

Pr Rüttling (pöörab äkki ümber, kogub
ennast koha. Pahaselt.) Teie lobiseja!
Lükake tornitoas juured kastid kõrvale
ja otse weel kord sinise ümbriku järele!

Pr Lieblein (päälnäha ilmafüntalt, kur-
jalt). Aa... tornitoas... Kus soldat Günst-
her tihti oma joonistusi teeb! (Teieft
urjeft par poole ära.)

Pr Rüttling (waatab väga kohmetult
pr. Liebleinile järele. Nitab Pofat, Kes-
Hemeri kuul juures toimetas). Ma
arwan, me rebime terve woodri ära.
(Katseb pak. taskut.) Pahem tasku on

Ka katki.

Rosa (katkub par. taskut, wõtab jälle mi-
dagi; waatab, mis see on). Mis tal jälle
juis on? Ah... Känesipemned... ja pähk-
lad...

Pr. Rütting. Nendega jõudab Henner iga
hommiku meffalindusid ja orawaid.

Rosa (kuuwoodrit lahti rebides. Naera-
tades). Jahimees ta juis-küll ei ole?

Pr. Rütting. Henner? Päriskurjako-
jaab ta, kui Robert ainult jänese maha
laseb! Ja kui ta mitte ei lae, juis teib
see jälle nüü, nagu sadaks-nadal otfa
wihma!

(Koputatakse)

3. etendus

Pr. Rütting. Rosa. Altenhofi õpetaja.
Õpetaja (tuleb, kui jisse' hiiutakse, pak-
joolt eest. Wiisakas, natuke kartlik
wana meheke).

(Tõretus)

Pr. Rütting (rõõmsalt). Kas teie olete
päriskõesti, õpetaja herra? Agajust
praegu oli teift kõne.

Õpetaja. So... so! Kas jõimafite mind
kublisti?

Pr. Rütting (naerab). Kas teie kõrvad ei
(hunnaravad) hunnunud?

Õpetaja. Proua Rütting! Teie lähete
ju ikka nooremaks!

Pr. Rütting (naljatab). Kui see igakord
tõsi oleks, kui teie jeda ütlete, siis oleks
jün ma nüüd varsti hällilaps! (Õpetaja
naerab. Proua Rütting võtab tal kübara
ja kepi ära) Palun, võtke istet!

Õpetaja (istub sohva pääle). Aa! Nii
lõbus ja armas on Rüttingi majas!

Pr. Rütting (istub tema kõrvale). Teie
ei ole ju enam mõni aeg jün käinud!
Mis siis wana Therese teeb?

Õpetaja (häbeliku naljatusega). Tänan!
... Jikka... väga claw!

Pr. Rütting. Ütelge, õpetaja herra!

Rütting kirjutas teile cila?

Õpetaja. Ma ei ole veel midagi saanud.
Altenhofi postil ei ole nii väga kiiret.

Pr. Rütting. Ah so! Siis olete oma asja
järaft jün... (Kuna ta õpetajal natuke

12.
piinliku olema näeb.) palun... ma ei
taha teid üle kuulata.

Õpetaja (hõõrub käpa). Ütelge, proua
Rütting... ma olen Kaartitegijate hul-
gas jääl silla juures ka ühte altenhofi
kõguduse liiget tähele pannud... Soldat
Günther?

Pr. Rütting (Kergelt). Ja... see on ka
jääl hulgas. (Teist juttu tehes). Mõelge,
õpetaja herra! Minu mees peab täna
pääle lõunat jälle kaheks päevaks
kodust ära! Krahvi juures on suur
jaht. Würst on losfis.

Õpetaja (Kergelt). So... so! Siis tuleb
soldat Günther küll ka wahetewabel
sida?

Pr. Rütting (Kergelt). Mikspärast siis
mitte? Teie teate ju, minu mees ja
Güntheri wanemad olivad kõige paa-
remad sõbrad.

Õpetaja. Ja. Seda nad olivad. (Ette-
heitwalt). Rütting kaitseb ka ikka
seda poisit?

Rosa (Kes wahajal hoolega Henneri

kuue ülesharutamisega ametis on olnud,
 leiab kuue woodri vahelt finife ümbriku.
 Waatab teda, imestab. Äkki aru saades;
 kõige suurema rõõmuga). Ah!

Pr. Rütting (imestades ümberpöörates).

Na! Rofa! Mis teil siis on?

Rofa (pistab ümbriku ruttu kotti, kõrva-
 le puigeldes). Ah... ei midagi! (Töötab
 ufinasti edasi.)

Õpetaja. Ah, õige! Proua Rütting!

Hemmer! Kake nädala eest oleks ta
 peaaegu jões ära uppunud! No kuidas
 ge... kuidas see siis juhtus?

Pr. Rütting (seestpidi väga rahutult).

Usna lihtsalt. Meie Kaks oli pojad
 saanud. Rütting topib kiifud kotti ja
 viskab wette. Korruga seifab wana
 Kaks meie es ja hakkab haledasti
 näuguma. Hemmerile läheb see siida-
 messe... ta kobab koti järele wette...
 ja ongi ise sees! (Katab näo kätiga
 kimmi. Nuusjub) Ah, õpetaja herra...
 oli see üks filmapilk!...

Õpetaja. Võib arvata... emä!

14.
Pr. Rütting. Jünneped hoidjavad mind
wägigi kinni. muidu oleksin ma temale
järele hüpanud!

Õpetaja. Ja wälja tõi ta soldat
Günther, nagu ma kuulen! (Proua Rütting
nikutab pääga.) Ja Rütting?...
See seisib ju ka juures ja on kuulus uju-
ja!

Pr. Rütting. Ja... Rütting... Mõelge
õnneti! Tema seisab ka sääl... jookseb
juurde... ja kui ta Hemmerile järele
hüpata tahab, jääb ta korruga nagu
halwatuks... ja seisab filmapiilguwäri-
des paigal, nagu maad külge naelu-
tatud! Sääl hüppab soldat Günther
julgelt silla päält fiske... kekk jöge...
haarab Hemmerist kinni... ei lae-
enam lahti... ja toob ta terwelt ja
elawalt wälja.

Õpetaja (pääd raputades). Rütting!
Küfugune hakkaja pois!

Pr. Rütting. Robert ütles mulle pärast,
tema meelest olla korruga olnud,
nagu näeks ta keket laeneid kaht

walget kätt Himmerist ¹⁵ kinni wõtawat...
Õpetaja. Ja... ja... ehmatas... muidu-
gi!

Pr. Rütting (järele kiites). Ja. Jõgi
laenetas jilla juures nii kangesti, ja
walge waht prittis kõrgele üles... ja
jääl tegi ehmatas Himmeri pärast
jellest kaks walget kätt! (Toufjel üles)
Ma lähen nüüd kööki, muidu ei saa
õpetaja herra lõunat. (Koputatakse)
Sisse!

4. etendus

Õndisid. Günther.

Günther (noor soldat, tuleb pah. poolt
est tuppa). Tere hommikust! Herra
Rütting kutsub mind siia.

Pr. Rütting (kohmetult, kartlikult).

Tere hommikust, herra Günther!

(Õpetaja ei wasta filmatorkaaval wiifil
Güntheri teretuse pääle mitte.) Robert
on weel metfas! Tä peab warsti tule-
ma! (Kohmetult, näitab teise ukse
pääle par.) Õpetaja herra! Kui te
midagi lugeda tahate, — jällees on

meie raamatukapp.

Õpetaja. Ja! Seda tahan ma siie
waadata! (Läheb, Güntherit põl-
gawa pilguga puudutades, teisest uk-
sest par. ära.)

Pr. Rütting (tahab Güntherist mööda
pah. uksest eest ära minna).

Günther (seisab ukse juurde pah. tee
pääle ette, Paja). Na! Miks-nii uhke?
Hemmer tegi ka wäljas-maja es-
filmad, nagu metskaps!

Pr. Rütting (ehmatanud) Mis-? Hemmer?
(Paja, meeleärakeitlikult) Miks-ja
ikka weel majasse tuleb? Kas-ja ei
ole mind juba õnnetuks-küllalt lei-
nud?

Günther (kiimaliselt, tahab tema üm-
bert kimmi wotta ja juudelda). Mine!
ära wirise!

Pr. Rütting (tõuskab tema enesest ära).
ära... fina! (Pah. eest ära.)

5. etendus.

Rosa Günther

Günther (logeleb tuppa tagasi, paneb

17.
paberoosi põlema ja istub, Rofast kaugelt,
ärklingi päale. (Wahedg. Siis) Ma ei
tea, preili Rofa! Kuid nõnda teie kõrval
istud, siis näitab, nagu oleksid korraga
kaifewaft kortsist wälja metša sattunud...
wäikesel kabelisel.

Rofa (teeb, nagu ei oleks-güntherit, kelle
ligidus talle nähtawasti piinlik on,
olemas. Hoiab nõela wastu akent, et
niiti läbi filma ajada).

Günther Kas-ma ei pea teile niiti
nõela järele ajama? (Rofa ei pane
teda tähele.) Kas teate, ma olin korra
rättsepa juures õpipõlises. Kuni ma meist-
rite tema tütre järele ajada tahtsin; siis
tegi aga mulle see wana jikk jalad alla!
(Naerab süniliselt.)

Rofa (pahameelega) Mis-mul teie kõlwa-
trustega asja? (Kogub oma õmmeluse
korku ja tahab kõige suurema paha-
meelega ärklist ära minna.)

Günther (tõuseb ruttu üles). Ei... ei!
Jäage! Mina lähen juba! (Logeleb
hoos-ümber, kuna Rofa jälle oma töö

juurde istub. Jääb linnupuuri juurde
18.
feisima. Räägib linnuga.) Noh... mu
linnukes! Kuidas kafi täna käib?
Oled eila õrre külge rippuma jäänud...
ja väike warba ära rikstanud! Ja-
ja! (Ykkalinnule rääkides) Ja siis on
Roosa peili nutnud ja linnukesel war-
bakest õliga määratud... (Naerdes lin-
nu juurest ära; istub jälle ärkliselt; Ro-
sale.) Ma arvan, ma peaksin õige kõik
luud kondid katki murdma, ja ilma
abitamaantel lamama... siis ei
võiks-taie ometi minult mööda
minna...

Roosa. Teist küll! Ühest nii halvast
inimesest küll!

Günther. Aga kui ma maas olen
ja enmast liigutada ei saa... ja ainult
suntait wett tahaksin! Seda peak-
site te mulle ometi tooma!

Roosa. Teile mitte! Teist lähemini
ma mööda. Ma jookseksin weel!
(On jälle oma õmmeluse kätte wõtnud,
nagu tahaks ta Güntheri eest põgeneda.)

19.
Günther (tõuseb üles. Wõllamaljaga). Jää-
ge aga - halastaja õde! (Naerab.) Ma
ei ole ju veel jalga murdnud!... ja kui
mul janu on... wett ma ei taha! (Wa-
heag. Sirutab haigutades käed välja) He-
äralise, kurwatooniga. Lafeb nagu koge-
mata filimad Rosa pääl wiibida. Täna
on minu teenistupaeg otsas! Kui Rüt-
ling mulle mitte jün metjawahi kohta
ei muretsje, siis lähel reis-jälle laia ma-
ilma... (Ligineb Rosale. Pehmelt.) Siis
on teil igaweseks-ajaks minu left rahu
Rosa (õffe enesepiinawa waljusega). Ei
ole kartta, et te jelle metjawahi koha
jaate!

Günther (ruttu, wäga puudutatud). Mis?
on Rütling midagi ütelnud?

Rosa (waljult). Teate teie midagi ühest
jünist ümbrikuft?

Günther (mõtleb järele). Jünist ümbri-
kuft? (Siis) Ah jo!... Muidugi tean
ma jellest! Rütling pani mulle raha...
wana rebane! Põrnitoas ülewal... jaht-
lis... ühe kahekümne kroonilise... Nagu

hiirtele rasva pandakse! Aga mina
ei läinud talle lõksu! Ja siis wõttis-
ta tema teisel päeval jälle ära!

(Rosa) Rosa. Rütting mitte! Ümber
pöörud. Tema juudistab teid!

Günther. Mis? Muid? Ja teie usute seda
wimmata ka?

Rosa. Teist usun ma koike! Teist küll!

Günther (kaotab enese üle walituse. Liiga
wasti haawatud). Arancetud õmbleja!
On teil weel kuskil mõni nõel, millega
te mind torgata wõite?

Õpetaja (tuleb, üks raamat käes, teiselt
toast par.)

Günther (pöörab minema). Rütting
ei tule... ma tulen pärast poole!

Heäd päewa, õpetaja herra! (Pah-
cest ära.)

b. etendus.

Rosa. Õpetaja.

Õpetaja (ei ole Güntheri jumalaga
jätmise pääle wastanud; waatab
Güntherile pahalt järele. Istub; loeb.
Üle raamatu), Preili Rosa! ärge ära

21.
~~see~~ unustage homme!

Rofa. Täna õhtu panevõin asjad kokku
ja homme olen althofis.

Opetaja (ofavõtlikult). Ja nii rändate
te ühest kohast teise... ikka võõraste
inimeste keskel! Teil peab küll vahel
õige imelik tunne olema?

Rofa (ikka viigasti õnneldes; mõrudalt).

Karjub ära! Jaa ja emad ei ole ma ku-
nagi tundnud... ainult ükskord olen
kuulnud, minu emad olla mind kasva-
tusemajasse pistnud ja olla ise kuhugi
herraaste juurde armeks läinud. (Mõ-
rudalt naeratades) Kuid oma inimesi
ei ole, karjub kergesti võõrastega!

Opetaja ja mõtete mõlgutamiseks ei
jää teil palju aega üle? Mis-?

Rofa (naeratades). Oh ja armas ju-
mal! Olen ka nii mõnigi kord õnnel-
luse-laualt aknaft välja vaadanud,
kas juur omi mitte ei tule! Kiipea
kui maanteel kapp-kapp tegi, arwa-
sin ma igakord nuid ja nüüd on ta
jäl! Üks ilus, noor, peenikene ja ar-
mas ratsamees peab uske res-kinni...

trepist üles... tupp^{22.}a fiske... wotab mind
nagu ma olen... õnneluplana juurest
ära... (igatsetes) ja pigistab ja muu-
tab mind...

Õpetaja. Aga preili Rosa!

Rosa (naerab). Ärge kartke! Ühtegi
rüütlit, waid paks-majaproua tuli
harilikult tuppaja üles: laiskwoort!

(Õpetaja ja Rosa naeravad.)

Õpetaja (tasa, jaladistlifel). Teie käite
palju inimestega läbi! Üsna Rosa
lähedal, ümber waadates, tasa Kas-
olate ka juba midagi sellest Güntherist
ja... proua Rüttingist rääkima
kumunud?

Rosa (kohkub üles). Günther ja...
jümal hoidku inimest kurjade keelte-
kest! See on ju käega katkuda rumal!

Õpetaja. Olen siin... tahaksin korra
oige järele waadata! Kui sel ukkel
proua Rüttingil aimu oleks, et te-
malt sellefarnast arwatakse! Ja pää-
legi nüfususe raiskuläinud inimesetu-
kiga! Aga ja igal pool oled ainult

23.
Kõige suurema aukkartu²³lega Rütllingi
järekonnaft väärkima muutnud! Ja
jäl tuleb nüfugune logard üks, kaks-
korda majase ja jutt on valmis!

Rofa (kellele iga Güntheri vastu väär-
gitud jona nähtawalt haiget teeb. Günst-
herit ikka loojalt kaitstes). Mina ei
taha teda midugi mitte kaitsta, aga...
ma arwan ainult, tema ei wõi ka
kurjade inimeste lõugu kinni hoida.

Õpetaja (kõige suurema pahameelega).

Tee on juba oma kooli läbi teinud!

Täie teate seda ju ka... juba wiieteist-
kümne aastaga linna- jooksupoisi-
ja kammerteener... ühe halwas kuul-
suses teatrilaulja juures... ühe münda-
wa naesterahwa juures...

Rofa (mitte kurwalt). Ah ja! Nii põhjani
ära rikunud! (Loojalt.) Ma ei taha teda
kõesti mitte kaitsta, aga kui keegi nii
wara oma wanemad on kaotanud ja
nii noorelt suurde maailma peab mi-
nema! Seitse aastat oli ta wana, siis
suri tema isa fudamerabanduse kätte

ja emä läks meeltäraheites-wette.
Õpetaja (Koputab talle öla pääle). Teie
olete tubli tüdruk ja teil on igauhe
jaoks hää jõna tagavaraks!... (paha-
meeligas) Aga see häbitu inimene on
ju Kozuni... (mõtleb järle) ah ei!
Ma tein parem weel enne lõunat
väike jalutuskäigu' (Läheb usse
juurde pah) Jällenägemiseni, preili
Rosa! (Tahab ära minna.)

Rosa (on õnneluse laua juurest üles-
tõusnud, usse juurde). Kõiab õpetajat
tagasi) Ei, ei! Nüüd ma ei lafe
teid ära! Kes d on ütelnud, peab ka
B. ütlemä! Mis on... palun... mis
ta on teinud?

Õpetaja. Ei... see on liiga alatu!
(Tahab ära minna.)

Rosa. Hää! Aga siis ei tule mina
ka homme Altenhofi!

Õpetaja (hirmunult). Ja minu The-
rese? Jumal olgu mulle armuline!
Sää! olen ma omal jälle korra suu
ära põletanud! (Taab enestest woitu.)

25.
Suure pahameelega) ühe sõltsatiga on
ta kõrtsis... klaasi õlle pääle käe loonud.
et ta... proua Rütllingi... omale! —
Nüüd teate te seda.

Rofa (suure ärevusega). See on wale!
ja olgugi ta weel kord nii hukkaldi-
nud!... mu Jumal, see waene inimene
on ka ilma yata ja ennata ilma üm-
ber kobama pidanud... aga see on
wale... halvem kui loom ei ole ta
ka mitte, inimene on tema ka! (Jes-
sus ja muuskub.)

Õpetaja (seisab täiesti kokkumull. Kaju
iseendale). Tsee ei taha teda tõesti
mitte kaitssta. (Kuna ta Rofat
taha nutma kuulab.) Preili Rofa!
(Pikkamisi, ofawõtlikult) Kas ei ole
wiimati teie juur omm tulnud? Ah,
teist oleks mul kahju!

7. stendus

Endised. Pr. Rütlling Nanni
(näitelava taga).

Pr. Rütlling (tükki kuueriet käes, tuleb
uskelt kõrgemasest ruumist). Õpetaja

herra! Kõhe on ^{26.} Robert siin! Kõul-
sin juba tema koerawilet.

Õpetaja. Siis lähen ma talle vastu.
(Pak. eest ära)

Pr. Rütting (Rofa poole, annab talle
ruide) Rofa! Siin on Nanni kaup-
mehe juurest tüki riidet toonud... Hæn-
neri kõnukuse jaoks. (Siinab ukse
poole pak. üleväl) Nanni! Sa pead
vanaemale tükkraua krumaks-tege-
ma! Sa seifab (näitab kõrgemale ruu-
mi) jääl trükkimise laua pääl!

Nanni (näitelava taga). Ja! Kõhe!

Pr. Rütting (Rofale). Kas saab?

Rofa o ja! (Wõtab kumme). Siis hak-
kan ma kumbe jääl sees-kõhe ma-
sinaga õmblema. (Õn õpinise ukse
juurde par. läinud. Jääl ukse es-
seisma) Proua Rütting! Ma leid-
sin sinise ümbriku üles.

Pr. Rütting (ruttu). Kust?

Rofa. Hænneri kumme seest. Woodri wa-
helt. Aga kahe kümne krooniline puu-
dub. (Laastundlikult). Ja Rofa siin aetakk

27.
Güntheri pääle! Koiki käivad Güntheri-
le raha pääle! Ma arwan, nüüd on
waras-meil käes.

Pr. Rütting (wäga äritatult Rofale).
Kuidas teie julgete? Minu Hemmer?
Warastab? (wäga fuure pahameeliga)
Rofa! Olge ettevaatlik!

Rofa (õlgasid kehitades). Meie saame
ju raha! Las ainult herra Rütting
tuleb!

Pr. Rütting. Rofa... igal juhtumisel
lete teie wait! Teil ei ole midagi rää-
kida! Günther on igatahes selle raha
wõtnud... ja siis ümbrisku ära wija-
nud... ja Hemmer... nagu ta juba koiki
maast üles wõtab, ja tasku pistab...
Teie nägite ju ennist ise... andke ümb-
rik minu kätte...

Rofa (pistab käe kaheldes taskusse).
Aga kui te Güntherit fiske ajada ja
oma Hemmeri eest waletada tahate...
Jis... seda wammun ma teile...!

Pr. Rütting (pahaselt). Rofa! Ma olen
teile juba ütelnud! Hemmeri eest ei ole

mul tarwis waletama hakata, jett et
jääl midagi waletada ei ole! Saate aru?
Ja Günther on Hemeri du päästnud...
ei hakka meie siis teda ka inimeste es-
wargaks tembeldama! Nii palju tärnu
olemu me temale wõlgu.

Rofa (annab talle ümbriku). Täkke!
See on ilufasti öeldud, proua Rütting!
Ja kuigi Günther seda wõtnud on... eks
ole tõsi... see waine inimene... Kui
nõnda ümas ümber tõugatud oled...

Pr. Rütting. Ja. Muidugi! Minge oma
tööse!

Rofa (jett par. kätt ära. Jätab ukse
oma taga lahti).

8. etendus.

Pr. Rütting. Siis-Nanni

Pr. Rütting. Hemeri... kõige uksem
poiss! (äkilise rahutusega) Mis Gunt-
her ennist ütles? Ei, ei! Tääl olen
ma isna rahulik! Ennem kukub
kaewas sisse! (Par. cest on õmbluse-
masinaid kuulda. Pr. Rütting ärita-
tult par. poole ette. Küüab uksest sisse.)

Ärge jätkke ometi alati uft lahti!
Kui minu mees tuleb ja seda wänta-
mift kuuleb! See hüppab raha seest wäl-
ja! (Panib ukse par. es. kinni ja lähes
ukse juurde pah. es. Hiiuab pahalt
kõrgemal ruumis.) Nanni! (Nanni
tuleb uksest kõrgemal ruumis.) Sa pead
wandaemale triiskraua kuumaks tege-
ma! Mitu korda pean ma sulle seda
jüis ütlemä?

Nanni (kuueteiftkümmne aastane.
Kurwa häälga). Ma lähem juba!
(Pr. Rüttling uksest pah. es. ära.)

G. etendus.

Nanni. Hemmer.

Nanni (kes ennast kõrgemal ruumis üksi
näeb olevat, istub maha ja hakkab tafa-
kesti enese ette nutma).

Hemmer (ruttu, nagu oleks ta hiilimüü,
uksest kõrgemal ruumis; Nannile). Aha!
niiü oled ja mul käes! Sa oled nut-
nüd!

Nanni (ruttu üles; jalaja filmi kuiva-
tades). Ei! (Tahab Hemmeri käest, kes

30.
Teda kinni hoiab, ära põgeneda. On
nuttu triiskana triikimiselaua päält
võtnud; tahab usfist kõrgemal ruu-
mis-ära minna). Lase mind! Wana-
ema pahandab!

Hemmer (tõstab tal wägifi pääkefe
üles- ja waatab filmi). Täh julle!
Ja filmidagi weel määrjad! (Tema
es. Häält) Nanni, miks- ja nutfid?
Minule ütled ja seda omesti!

Nanni (ägeva tagasihoidus meeleliigu-
tusega). Kui ma emist kaupmehe
juurest wälja uulitfale astun, jookfi-
wad paar poisikest mulle järele ja
laulivad ühte pilkefalmi...

Hemmer (kardlikult). Misfugust fal-
mi?

Nanni. Meie emä kohta. Mina
pööran ümber ja hüüan: „Kas te
omä lõugu ei pea... teie häbemata
uulitfapoisid!“ Nemad ütlewad selle
pääle: „Anna meile raha, siis me
peame lõuad! Sina wend annab
meile ka ikka raha!“ (Hemmer

31.
pöörab ennast ära) ^{31.} bi jõua oma ärtu-
se üle võitu saada.) Aha! Kas näed!
Mulle ei ole ja kunagi sellest rääki-
nud! Aga las-tuleb täna ifa! Ma
ütlen talle seda sellepärast korraga!
Hemmer (kardlikult, ägedalt). Katsu
aga! Midagi ei ütle ja!

Nanni. Kas ja arvad, ma lahen oma
ema uulitapoiste naeruko-teha? Küll
ifa juba korra muretses!

Hemmer (hakkab paluma). Nanni...
armas Nanni!... Waata, mis tarwis
peame me ifale nüfuguse pururumala
loraga pabandust jümmutama! Kas-
tal oma metfaga veel wähe wihasta-
mist on!

Nanni (kindlustat). Ja... ja... aga mis
peame me siis tegema?

(Maja es- on koertehaukumist kuulda
ja tugewat jahimehe wilet. Hemmer ja
Nanni põrkavad üksteisest kaugemale)

Hemmer. Jät tuleb! (Nanni ruttab akna
juurde kõrgemas ruumis- ja waatab
väljas)

10. etendus.

Herner. Nanni. Pr. Traut. Liis
Rüttlina ja õpetaja.

Pr. Traut (on uksest kõrgemal ruumis
sisse tulnud. Nannile, häärdamtsifelt
pahandades). Tääl võiksin ma oma
triikrauda oodata! Kalliks võid
minna! (Nanni akna juurest taga-
si.) Tule jia, jina laiskwooft! Oota,
ma panen fu ametisse! (Näitab kibi
triigitud pesu pääle, mis triikimise
laua kõrval on; katseb tõline ja paha-
ne olla, millega tal wähe õnnion.) Täh,
wii fu alla laua pääle!

(Nanni wiib pesu trepist alla ja paneb
laua pääle.)

Rüttlina (mehelik kuju, tubli nelja-
kümne aastane, awal pah. ces-ukse
ja laabel õpetajal enne sisse astuda).

Astuge aga ces, õpetaja herra! (weel
lahtise ukse pääl.) Mis? Teie ei ole
minu kirja weel jugugi kätte saanud?
Õpetaja. Ei!

Rüttlina (rõõmsalt). Noh, jeda ilufam, et
teie meid korra jälle üles ottifite! (Paneb
ukse kinni, teretab pr. Trauti üleval;
lõbusalt.) Wanaema... tere hommikust!
(Astub kaugemale tuppa; näeb Kemmerit
ja Nannit, kes parajasti jefu laua pää-
le paneb.) Tere... lapsed!

Kemmer. Tere hommikust! (Uurib kartli-
kult ifa näsligutufi)

Nanni (kes jefu ilufasti oma kohale
pannud on, ruttab Rütlingi juurde).
Tere hommikust, ifake! (Rütling
juudleb teda.) Ja külm ninaotfake on
jul!

Pr. Traut (kes kõrgemalt ruumist päält
waatab). See kõnn mõistab temaga üm-
ber käia!

Rütling (kuna Nanni tema käest
piisfi ja jahitasku ära wõtab, Nannit
filitades). Õpetaja herro, if teien
teile... minu wäike pere naene!

Õpetaja. Bravo! See meeldis mulle ka
juba!

Rütling (kuna Nanni piisfi ja jahi =

34.
taskuga ruttu paremale poole ära lä-
heb). Tä ütleb ikka, kui ema ükskord
puruvana on ja enam ronida ei jõua,
jaada tema minul maja pidama!

(Naerab) Nagu oleks minul jis-veel
palju majapidamisest tarvis!

Õpetaja. No... no... no! Metšaulemad
on wiija tong! Ma tundsin korra
ihte, see kaotas alles seitsekümne
aastaga esimese hamba! Ja larmitses
jis-mitu nädalat: kui mul nüüd juba
hambad wälja kukuvad, mis jis-
jaab, kui ma wanaks lähen! (Naer)

Rütting (Hennerile, krattis temal
juuksest). Na... Henner, mu pois!
Mis? (Jstub jis-õpetaja kõrvale) hak-
kab ikssteije järele oma kinganööriid
lähti tegema.) Wõtku pagan! Täna
olen ma juba kaks-korda koera wiiji
wihaastanud! (Henner jaab tähelepäri-
likuks, kohkub kokku.) Õfiteks lähen
ma teile kuuekümne sammuga pääl
ihteft hirwe elukaft mööda!
Henner (teeb rõõmsa näo, hingab

Kergendatult). aa!^{20.}

Rüttlina (poorab poolpahafelt Hemmeri
poole). No?

Hemmer (teeb, nagu oleks ta väga
rahul, hõõrub häameele pärast Käsa
Tafase humoriga). Sellepärast et ja
hüüest mööda lahkjad!

(Naer kõigil pool.)

Rüttlina (pool lustilifelt, pool paha-
felt). Kas kuulsite, õpetaja herra?

(Naljaka pahamelega) Ja see tahab
metjawahi poeg olla!

Hemmer (naeratades, tafase humoriga).

Koguni metjawahid!

Pr. Traut (ühkelt kõrgemalt ruumist alla
hüüdes). Kas teate, õpetaja herra!

Hemmerikesel on nii häa jüda!

Rüttlina (proua Trauti järele ahvides).

Ja... see on Hemmerikesel! Õpetaja
herra! Waadake aga! (Näitab
Hemmeripääle) Meie naeste pool ni-
metatakse niifugust ikka veel Heme-
rikeseks! (Naer.)

Nanni (on wirgasti talitades juba

36.
warem paari mustast nahast kodu-
kingadega pahemalt poolt tulnud.

Näärab; hõõrub kaja). Aa! Wanae-
ma! tänna jaoks jälle korra! (Põlvi-
tab Rüttingi ette maha, kes õpetaja
kõrval istub, ja tõmbab tal kingad
jalast.) So... kingad ära... ja siis
ruttu pantohvitse!

Rütting Ruttu ka veel! (Õpetajale
paljuütlevalt öla pääle koputades.)
Ja, ja! Ilma pantohvita juba pe-
remaesed läbi ei saa! Mis, õpetaja
herra? (Nanni tõmbab talle pan-
tohvitse jalga)

Nanni (võtab kingad, waatab neid).
Sa armad jumal! Niisugune pori!
Kus ja küll tänna jälle ümberhulku-
nud oled? (Kingadega teiseft ukseft
par. ära)

Hemmer (Kartlikult järele pärides).
Jaa! Ja mis asja pärast see teine
vihastamine oli?

Rütting. See oli Juländeri naese
pärast! Peate, õpetaja herra. Kahen-

34.
Ja aasta eest... oli parajasti potrade
jooksu-aeg... Kemmer ja Nanni olivad nii
lugufid juppid... ja Julanderitel oli ka üks
laps... ja kõik kolm mängisivad jäl met-
jas. Tõrnab äkki üks põder läbi padriku
ja Julanderi lapsele farvedega offa!

Õpetaja. Ja laps oli waga, ma tean, ma
tean!

P. Traut. Ah, õpetaja herra! Kemmerikef
hirm!

Rüttlina. Ja meie mõlemad paar sammul
aamal, teiwed ja wigata! Ja left juadik...
nii pea kui Julanderi naene mind wõi
Mariat lastega mööda minema näeb,
läheb igakord lahti: „Mispärast just meie
ainukene? Mispärast mitte üks teie oma-
dest? Teil oleks ju weel teine jäänud! Küll
juunal juba ükskord ka teie perekonda
katsuma tuleb!“ — Noh, ja täna... istub
teine akna juures ja loeb palweraamatut
ja teretab mind korraga isna sõbralikult!
Just kui oleks nüüd meid ka õnnetus ta-
banud!

Kemmer (ohkab tahtmata) Ah!

38.
Rüttling (waatab ümber Hemmeri poole).

No... Hemmer!

Hemmer (jaab enesest koha jagu). Ma hai-
gutafin ainult! (Narmi tuleb teisest
uksest par. Paneb juure pefukapi ukse,
mis lahti on, kinni.)

Pr. Traud (kes kõrgemas ruumis wargasti
töötas, on mõne paari sukke pefukorwist
wõtnud ja need pääd raputades waada-
nud). Aga Hemmerikene! Üks sukka, kui
teine! Koik rinast läbi kulutatud!

Kas jälle juure warba kiuun liiga pikk
on? Nüüd tule aga koha!

(Hemmer läheb uksest kõrgemal ruumis
ära.)

Rüttling (waatab Hemmerile järelessis-
õpetajale, päaga proua Traudi poole
näiwates). Nüüd läheb ta Hemmeri-
kesel kiuunekesi loinama! Ja jellel
on metšawant ifaks! See naiste-
wägi hellitab mul poisijõmpfika
well furnuks!

õpetaja. Seda temale minu There-
je juures ei juhtuks!

39.
Pr. Traut (pahafelt Rüttingile). No, kas
sina wabest Nannit ära ei hellita?

Rütting! Ole sina aga waguji! (Tahab
Hinneri järele ära minnas) Nanni... otji
mu prill üles! Süs wõid päält waadata!

(Otjib omale käärjio.)

Nanni (pahafelt). Mind ei huwita see aga
mitte jugugi!

Pr. Traut. Oige majapere naene peab kõik
mõistma! (uksest kõrgemal ruumis ära.)

Nanni (pahamelega). Aga ometi mitte
warbakuunte lõikamist! (Pahafelt üst
pah. ära. Lööb ukse kowasti kinni.)

II. etendus.

Rütting. Õpetaja.

Rütting (lõbusalt). No... õpetaja
herra! Kas meie juures ei ole lõbus?

Kas meie juures ei ole keina?

Õpetaja. Ah Rütting! On teil ilus
perekonnuaku!

Rütting. Mis? On niid juba häa tükk
aega, kus teie meid laulatafite, mis?...
Aga uskuge mind! Kuhu teie ka waa-
tate... igal pool õnn ja rõõm majas!

Ja... käsi jüdame⁴⁰ pääle! Maria... Kas
ta ei ole woul tänä kõige ilufam naene
ümberkaudu?

Opetaja. Ja muudugi! Ja lapsed läbi ja
läbi tublid. Kiirgust perekonda wõib
tulega otjida!

Rüttlina. Kel perekonda ei ole, on ikka
ainult poolik inimene! Kas mul ei ole
õigus?

Opetaja (waatab kaugelt järele mõeldes).

No... wõib olla! (waatab toas ümber.

Lis.) Et me nüüd üksi oleme. Miks te
mulle nii hädalikult kirjutasite?

Rüttlina (higawa murega, ohates). Ah!

Günther! Ta las kis-hiljuti märgata,
metfawahi amet oleks talle meele järele.

Küsin mina kuhu Krahw juurus järele,
Kas ta teda teenistusse wõtta tahaks!
Et ta nüüd, kus tema soldati aeg offas
on, mitte jälle nõnda itna mööda üm-
ber ei wedleks, ja wiimati täitja
mudast ära ei upuks! Krahw ütles,
häämelega wõtaks teda! Aga ta ei
ufalda jda poolhukkaläinud inimest!

41.
Mina pidada cfiti tema auusult läbi
katsuma! Muidu ei tohi ma teha tema-
le wia! Mina mõtlen eneser, paned
teha proovi pääle! Siis on kõik korras!
Õpetaja. Ja kuidas te seda tegite?

Rüttlind. Tüate, sõjaväe joonistajad tee-
wad sin lähedal oma üleswõtteid. Ja
kui Güntheril mõnda joonistust ruttu
tarwis teha on, tohib ta meie toornituba
(näitab teise usk poolse par.) jäl ülesel
tarwitada! Sääal on tal hääd walgus, ja
ei tülita kedagi! Muidu kuluks tal
igakord kakskümmend minutit ära,
külasel jooksta.

Õpetaja. Sääal elab ta?

Rüttlind. Ja Sääal. Koh, ja sääal toime-
tahn ma talle ühe wana sinise amet-
liku ümbriku sees ühe kakskümne-
kroonilise kirjutuse laud jahtlisse te-
ma joonistamise paberite hulka. Ka-
gu oleks ta sinna sinise unustatud.

Õpetaja. Ja teisel päewal oli raha
muidugi ära?

Rüttlind. Ja mõtelge ometi! Ja nüüd

42.
teen ma enefele weel ettehiiteid, et ma
talle võimalust warastamiseks-muret-
sefin! Ja nüüd ei wõi ma ju ka teda
Krahwi juurde ametisse panna! Ja seda
pean ma talle tänna ütlemä! (Chates,
täis-õfawötmißt Güntheri wastu) Täna
on tema sõjawäeteenistuse aeg otfas...
ja nüüd jäs jälle minema...! Läheb
küll weel täitja hurka!

Õpetaja. Seda ei saa aidata! See läheb
kindlasti hurka! Ja see on talle
paras!

Rütling (siigawasti kurwastatult). ah,
õpetaja herra! ärge rääkige nõnda!
Ta on ju omegi minu kõige parema
sobra poeg! Jumal olgu ta hingele ar-
muline!

Õpetaja (Kuujaks-jaades). Teie olete selle
poisi hääks tõesti rohkem kui küllalt
teinud! Jätkka aidanud... Kunagi fil-
mißt lahkunud... aga ta ei olnud läbi ja
läbi midagi wäärt! Ta ei ole mitte ühte
weretilka oma wanemateft pärinud!
Mis, Rütling! Güntheri wanemad!

Oli see üks tore paar! ^{43.} (Rütliling nuku-
tab pääga.) Jnimefed ütlesivad ikka
alati, sest et naene lõuna-Tirolist oli:
wõõramaa naestest hääd ei tule! Ja ela-
sivad ometi üksiteisega nagu tuisefed.
Kuni see õnnetus tuli! Mees jõdamera-
banduse kätte ja waene naene meelt ära
heites-jõkke!.. Ja... ja, Güntheri paar
armastas-üksiteist tõesti kuni surmani!
(Rütliling on ennast juba warem ära
pööranud, et õpetaja eest sügawast meele-
liigutust, mis tema üle wõimust saanud
on, ära warjata. Opetaja, seda margates,
Aha! See mõjub ikka weel teie pääle!
Noh, nägime millestgi muust! Õigus!
Kemmer on ju hiljuti jõkke kukkunud...
ja (Koputab talle öla pääle) päänyuja
fiin kardab ja peab weewaktu ja lae-
nete harju walgeteks käewarteks! Mis-
sugune wana laste-minnasjutt teil siis
jäl pääs keerlema hakkas? Ha...
ha... ha...! Wete=näkk... wõi kuri
wete=ema?

Rütliling. Tõsi ja õigus, õpetaja herra!

(Nagu enese fiese wäjunud)^{44.} Ma ei tea
mitte... ja... nagu wana muinasjutt
wete-emaft!

12. etendus.

Õpetaja. Rütling. Pr. Rütling.
Pr. Rütling (tuleb pah. cest) Tere, Robert!
oleid tagasi?

Rütling (jüdamlikult). Tere... Maria!
(õrnalt hoolitšedes) Kuudas sul siis täna
käsi käib? (waatab talle hoolitšedes-fil-
mi.) Silmad ei ole ikka weel päris-
ged! Wäseksene! (Murega õpetaja poole
pöörates.) Õpetaja! Seit laadik kui
teie wümaft korda siin olite... Kas ta
ei ole kahwatumaks läinud?... ja na-
tuke kõhnemaks jäänud?... mis?

Õpetaja (naerab). No... kuulge! Käib
wälja nagu terwis-ife! Teie tahaksite
küll wälse ajemel üht pummispõske
inglit, mis.

Rütling (hoolitšedes). Laske aga olla!
Tänasune aasta on minu Mariale juba
liiga teinud! Kewade meie kõik majas-
häiged... tema talitas meid ihuüksi kaks-

terwet nädalat...! Ja nüüd jälle see ehma-
tus Henneri pärast!

Pr. Rütting (eespidi liigutatud, kurwalt).
Ah, Robert! Kui ainult fina mitte nõnda
ära ehmatanud ei oleks! Olexid ometi
fina Henneri weest wälja toonud!

Rütting (äkki kurjaks saades). Kuulge
ometi... õpetaja herra! Nõnda kestab see
päewast päewa! Olexid fina tema wälja
toonud... olexid fina tema wälja toonud!

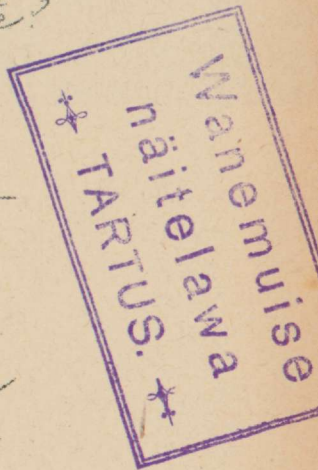
Pagan wõtku! Kas see inimse enese
teha on, kas ta ära ehmatab, wõi mitte?

Kas ma ei tohi ühesgi filmapilguks
ära ehmatada? Kui minu laps... ja jai
ta juis wette? Kas ta ei ela mitte? Mis-
igawene lora see on?

Õpetaja. Ooh... ooh! Tuisupää!

Pr. Rütting. Seda tohib ometi küll weel
ütelda! Kui ma ütlen, et ma jelle eest
parema meelega julle tänu wõlg neksin!

(Õpetajale.) Õpetaja herra! Lest et ta
nü kurjaks saab. Mis teie ütlete? See on
ju tema laps! Nüüd küsin ma! On see
jui nü imelik... tema, kes tema mulla

46.
Esimene kord kinkinud on... tema isa -
kui ma ka teist korda teda jälle kõige
parema meelega tema käest olesin
tahtnud ja mitte mõne võõra käest.
Rüttlind (uuesti kurjaks saades). Kuulge,
õpetaja herra! See kõik on temal ainult
uhkus! Ta ei jallinud Güntherit juba lap-
sena mitte! Teate, kui meie paari lapsi-
me... üks aasta pärast... (piinlikult), Gunt-
heri vanemate õnnetuft... mõtlefin ma
eneft, võtad sulle waele rotipoja majasse,
et tal jälle oma peja oleks. Arwate teie,
tema laskis mind! Aita teda, wäga hääl!
Aga meie maja ja meie perekond on üksi
meie eneste pärast, ütles ta. Mina ei ta-
ha ^{siin} midagi võõraft! Mina pidin järele
andma, muudu oleks terve abielurahu
moka olnud! Ja nüüd... et tema Kemmeri
wälja toi... selle pärast on ta nukker, et
ta temale nüüd kannu wõlgneb. Igas
see on juba kord nõnda. Güntheri pää-
le on kõik nagu koer ja kaks! (Mariale,
kes eemal seisab ja pifaratega wõitleb.
Häält.) Maria! Kas ma sulle nüüd hai-

get begin? Mine! See ei⁴⁷ olnud nõnda mõel-
nud! ärme sellepärast jagelme! Täname
parem Jumalat, kõik nõnda hästi on
läinud! (Pr. Rütling hakkab nutuma.
Rütling täiesti nõruta.) Nüüd hakkab ta
mul veel nutma! (Opetaja poole, iseme-
lele etteheiteid tehes.) Nõnda ma olen!
Päl ei ole minuiga kerge! Ma võisfin
enele mõnda kõrvu anda!

13. etendus.

Endised. Günther.

Günther (koputab, tuleb, jõe hüüdmise
pääle eest pah.) Tere, herra metšantim!
Teie olete mind jaa kutsunud!

Rütling (annab Güntherile kätt). Tere,
herra Günther! Koh, joo - täna tõm-
matarpe jeldatixumb seljast maha!

Günther Jaa. Kuidas - krahv juures
lood seidavad, herra Rütling? Võin ma
joo jahinche kuu selga tõmmata?

Rütling (kohmetult, pöörab ennast üm-
ber). Koh joo... jüdamme päält välja!
Herra Günther! Jumal on mu tummista-
ja! Mina soovisin teile hääd! Krahv

49.
wõttis-minu käest lõna, et ma teid
enne proovi pääle panen! Ja kui
nii proov halvasti välja tulnud on,
(häält) ei ole teie mulle kuri! Minna
ei woi sinna midagi parata! Kas teie
ei leidnud ülewel tornitoas lauasaht-
lis-üht finift ümbrikku kahesümme-
kroonilise rahaga?

Günther. Aa! See p see siis oli! Näinud
olen ma teda küll, aga mitte punitanud!

Rütling (hüüab ukse poole kõrgemas
ruumis). Hinner! Tule jaa!

14. etendus

Rütling. Pr. Rütling. Günther.

Opetaja. Hinner. Hiljem Karni ja
pr. Traut.

(Hinner tuleb uksest kõrgemas ruumis,
tuppa, hoiab kõi aeg Güntherile filmi
waatamast, kelle pääle waadata talle
väljakannatamata olema näib.)

Rütling (Hinnerile). Utle seda herra
Güntherile juu jise, mis ja mulle eila
jutustasid! (Küna Hinner emast kogu-
da katseb, teda järel aidates.) Ta pani

omale paberoosj polemas... mis-?

Hemmer (surub hambad kokku, hoiab emast
sirgeks, ei waata Güntheri pääle) Ja. Waatas
jüü salaja (ümber) paremale ja peemale poole
ringi... jüü ruttu finine ümbrisk taskust wälja.
ja tule otja.

Opetaja (nikutab rahulolles pääd).

Günther (jaab Hemmeri wastu kuryaks). Mis
ma olen!

(Hemmer hoiab emast waewagar, ei waata
Güntherile otja)

Pr. Rüttling (wöörastades, kartlikult). Aga
Hemmer! Ei... ei! Kuft ja jeda koike näha
wõifid?

Hemmer (näitab akna poole kõrgemas
ruumis, kindlalt). Tääl akna taga jüü sin
ma. Ja (ilma Güntheri otja waatamata,
ainult pääga tema poole näidates) tema
karwake emal akna all!

Günther (naerab wihastelt). Ha!

Pr. Rüttling (waatab tõuswa hirmuga
Hemmeri pääle). Aga Hemmer! Sa eksid
küll! Jäl on omas kartseleis paar
jada finist ametlikku ümbriskku!

50.
Hemmer. Aga mitte wanast jordist! Meid
oli ainult weel see üks! Seda on ja ise
ütelnud! (Rüttling nikutab pääga.)

Pr. Rüttling (Kartlikult Hemmerile). Kuidas
wõid ja teada, kas see uuest wõi wanast
jordist oli?

Hemmer (agedalt). O ja! Ümme põlema
panemist (näitab pääga Güntheri poo-
le) tõmbas ta tema sõrgeks, et ta pa-
remini põleks! Tääl wõisin ma usna
selgesti päälkirja lugeda: metstawalit-
sus. (Pr. Rüttling on kaswawas ärewuses
ja hirmus, nagu mõtleks ta jelle wõi-
maluse pääle, et Hemmer tõesti waras-
on, ei jõua aga seda fiisgi uskuda.)

Günther (hammustab oma huuli). Ma
lähen tal aga ära kõnelda!

Rüttling (Hemmerile). Ja unte pääl on
päälkiri?

Hemmer. Ülemmetstawalitus.

Rüttling (nikutab pääga. Pöörab Güntheri
poole. Meleligutusega). Herra Günther!
Andke mulle andeks... kui metstawahi
kohast nüüd midagi ei saa... kindlasti

mitte kellelgi enam kahju, kui minul ene-
fel! (Annab talle käe) Ma annan teile käe,
nagu vaimugi... ja kui teil halvasti läheb,
kirjutage mulle. Ma aitan teid igal ajal,
nii hästi kui ma seda suudan!

Günther (ägedalt Hemmerile, Lina walestaja!
Pr. Rüttling (nii jama ägedalt Güntheri poole)).
Hemmer ei waleta!

(Ukse pääle pah. ülehel ilmub kokkumull
Kanni, kes kōwa sõnawahetust kuulnud on;
näitab käega lahtise ukse poole pah. taga
ülehel, mille pääle hiljem pr. Traut ilmub.

Maatasa kõrgemalt ruumist händmisi päält,
Günther (wihahelt). Ah, siis mina pean
siin majas kelin olema!"

Pr. Rüttling. Ei! Sugugi mitte! Üksigi
inimene ei wõi seda ütelda. Majas käib
weel tühi inimene jisse ja wälja.

Rüttling. Herra Günther! Kuid see teifiti
on, keegi ei oleks rõõmsam kui mina!
(kehatab olgafid) Aga selle järele, mis
Hemmer ütleb...

Pr. Rüttling. Hemmer on eksinud! Seda
wõib igal ühel juhtuda... kõige parema

52.
tahtmise juures! Hemmer on ekhitud,
(tõmbab ümbriku välja ja annab Rüt-
lingile) sest et ümbrik siin on! (Hen-
ner kohkub ära.)

Rütling (vaatab ümbriku kõigefuurema
innustusega). Metjavallitus! Jumala eest!
See ta on! Jumelik! (Jumestusega pr.
Rütlingile) Kuidas see ümbrik siin
kätte sai?

Pr. Rütling (kasvava ärevusega). Aga
Hemmer! Sa pead sellest ometi midagi
teadma?

Hemmer (ehk küll kohmetu, aga wa-
litleb ennast). Mis ma pean teadma?

Rütling (ägedalt omra näsele). Kuidas
see ümbrik siin kätte sai?

Pr. Rütling (kasvava ärevuse ja
hirmuga). Aga Hemmer! Tuleta
ometi meelde! Siin kuuletas kus oli ta
ju! Woodri vahel!

(Hemmer kohkub kangesti.)

Pr. Traut (kes ühes Nanniga kõrge-
malt ruumist juure kurvusega päält
vaadab on, mis fännib, valusalt

puudutatud). Hinneri küue taskus?

Rütling (täiesti kohkunult). Hinner!

Pr. Rütling (Rütlingile) Hinnerit hää ufu
pääle kaitstes). Nu ja! Sa tead ju, Rüt-
ling... Hinner, nagu tema kõike kraami
tasku topib! Jumal teab, kes selle raha
on wõtnud ja siis ümbriku ära wifanud!
Selle on siis Hinner leidnud ja taskusse
pistnud... mis, Hinner? Eko ole, Hinner?

Hinner (hakkab jellest pääsemise teest
kinni). Ja! Ma leidsin ta ja pistsin
taskusse!

Rütling (proua Rütlingile kasvava
ärewusega). Mis ta siis ütles, et ta seda
ära põletama on näinud? (Hinneri es-
tugewalt) Waata mulle otja! Ja nüüd
räägi! Kas ja wõtsid ümbriku rahaga?
Ja wõi ei?

Hinner (ifa autoriteedi rõhumise all
jigawasti häbistatud ja oma loomu po-
lest waletama mitte loodud). Ja! Ma
wõtsin!

Pr. Rütling (juure waluga). Mis? Ja,
ütles ja? (Nuttos üle tooli pääle.) Minu

Hemmer... waras! ⁵⁴ See ei wõi ju mitte olla!

Pr. Grant (pörutatult), kõrgemaft rum-
mift). Hemmerikene! Annaks Jumal,
et ma jurnud oleks! (Pah. ülewelt ära)

Rüttling (nägewa meeleliigutufega).

Kelmiko ja waletajako laanud... mi-
nu pois...! (Hirmfalt Hemmerile) Ja
seda Güntheri wastu? Ja ja ei lan-
ge mitte maha? Wõi ootad ja, kuni
mina jünd maha loon? (Liis Güntheri
poole. Sügawa liigutufega) Herra Gunt-
her! Teie põlgate nüüd küll minu pere-
konda?... ja teil on ka õigus! Pean
ma teie ette põlwili langesma ja teilt
andeks paluma?

Günther (pünlükult). Aga... ärge õne-
ti rumalusi tehke! (Pahab pah. eest
ära)

Rüttling (hoiab teda tagasi). Herra
Günther! Kui teie ka nüüd minu pere-
konda põlgate... nii elma jumala jä-
jätmata ei tohi te mul mitte ära
minna!

Günther. Küll ma tulen tagasi! Ma
pean nüüd üles-jilla juurde... tööle!
Muide saab pragada! Jumalaga! (Ruttu
est pah. ära.)

Rüttling. Maria! Weil täna pandakse
teema asjad kokku! Öhtuks-majaft väl-
ja! Õpetaja heerra! Palun, andke talle
paariks päevaks Altenhofis korterit,
kuni ma oma mõistuse kokku võtan!
(Õpetaja nirutab pääga.) See tähendab, kui
teie oma majas varast üle oõ pidada
tahate!

Henner (Ruttu, sügavasti häbistatud,
trepist üles kõrgemasse ruumi ja viskab
jäl sohva pääle).

Pr. Rüttling (valust maha löödüd). Hen-
ner... varas!

Nanni (kõrgemast ruumist, muusfudis).
Jja! Henner ei tohi mitte ära, muu-
du lähen minna ka!

Rüttling. Ei, perenaene! Sünd ei lafe
ma ära! Nüüd on ifal find alles oieti
tarwis! (Lügawa valuga pr. Rüttlingile)
Maria! Kas ei ole meie teda nagu õi-

56.
gus ja kohus üles kasvatanud? Kas
ta on kordagi midagi paha meie käest
näinud või kuulnud? Maria! Ja süügi
kelmiks ja valetajaks saanud! Ja giint-
heri vastu veel päälegi! (Pr. Rüttling
ära pöördus, nuuskub.) Kui ometi juba
krahvi poolt manker tuleks!... Kui
see ometi juba allancelatud oleks... mul
on õhku tarwis! Maria! Too mulle
mu latern! Ma panen ta reifirotti.
Maria! See teeb kind nuid veel päris-
haigeks!

Pr. Rüttling (täiesti murtus, tahab
trepist üles, läbi kõrgema ruumi ära
minna. Kuua ta Hemmerit ja Nammit
näeb, tuleb ruttu trepi päält tagasi
ja läheb uksest pah. üst ära.)

Rüttling (poornatult õpetajale). Õpe-
taja heerra! See läks pihta! (Teiselt
uksest par. ära.)

Õpetaja (temale järele). Aga Rüttling!
ärge pääd kaotage! (Teiselt uksest
par. ära.)

15. ständus.

Nanni. Henner. Fr. Rüttling.

Nanni. Nüüd tahtis emafüt (näitab
käega usse poole kõrgemas ruumis) wälja
minna! Aga kui ta find nägi, läks
kohe tagasi!

Henner. Mida weel! Rumal tüdruk!

Nanni (taja nuttes). Uulitlappoiste tarwis
wõtjid ja selle raha... eks ole? Ja nüüd
waatawad nad minu pääle, kui üsna ala-
tu wargaga pääle! Ygal murrab see üda-
me! Nüüd räägin ma aga kõik ära!
(Tahab ruttu trepist alla) Yha!

Henner (Kartlikult. Weab teda tagasi).

Katjuaga! Ma lõõn find furnuks!

Nanni (wabastab emast). Lase mind!

(Tahab teise usse juurde par. minna)

Henner (hoiab teda tagasi. Kartlikult,
paludes). Nannikene... armas Nanni-
kene! (Silitab teda)

Nanni (teeb emast hoolimata lahti).
ära! Küll ifa juba sellele loralle lõõn
teeb! (Ruttab teise usse juurde par, hüüab).
Yha!

58.
Henner (koige juurema hirmuga,
hoiab tema juud kinni, veab tema
kuni trepini tagasi). Nanni! See ei
ole lora!

Nanni (vaatab Hennerile turmalt,
juurte filnaadega otja) Istub, nagu lä-
heks tal feimine raskeks, ülemise
astme päale maha). Ei ole lora...

Henner (tema jalgade ces, kormilifelt,
pääd tema rüppe pites). Oo... et mul
nüüd ometi üks ainuke inimise-
hing on... (välja puskades) Kui ifa
hitjuti üle oo kodust ära jäi... ööfe...
o Nanni... kui see siin oli...

Nanni (nuuskudes). Minu hää ifa!
Dma! Meil oli ju nii hää!

Henner (meelheitlikult). Ma wotjin
eskojast ifa püstoli ja laskin wäl-
ja... seljamaal ööfel... walwafin te-
ma päale... aga jumal on mind ju
nii ära loonud...

Nanni. Henner... ta päästis sinu
elu!

Henner Oh, oless ta mind ometi ära

59.
uppuda lahknuš! Tä peab ära! Ja jelle-
päraft katkufin ma jeda jelle wargufega!
Pui! mul on kole ifeneſe ees... aga ma
ei woinud teifiti! Muidu oleks ta päris-
ſia jäänud metſawatiko Krahwi juurde!

Tä peab ära! Nanni... emä... (nutab)
Nanni (nuusub). Oh ifa... minu hää
ifa! Hinner! Jeda ei junda meie ju
kanda! Sellel ei ole ruumi!

Hinner. Oh, oleks ta mind ometi ära
uppuda lahknuš!

Pr. Rütling (tuleb pah. ülewelt wäisse
laternaga. Annab jelle Nannile).

Wii ſe latern ſiſe ifale! (Nanni wõ-
tab laterna, ilma et emä pääle waa-
taks, lähel jelligateifeft usjeft par.
ära.)

16. etendus.

Hinner. Pr. Rütling.

Hinner (istub kõrgeimal ruumis ja too-
tab pääd käega).

Pr. Rütling (waatab kartlikult korvalt
Hinneri pääle ja lähel ikka rahutu-

20.
mako ja ärevamaks. Henni juurde.
värisedes, kogeledes; ei saa temale otta
vaadata). Warastafid... ja... tahtfid...
juudi... soldati päale ajada... Mis =
pärast just... soldati... päale?

Henner (kõrgemas rummis; tõuseb ruttu
üles, pöörab emast ära; warjab waewa-
ga oma hingewalu, pigistab hambad
kokku ja waikib).

Pr. Rütling (laha värisedes). Mõtled ja...
emast emast... halba?

Henner (walitseb emast waewaga. Pöörab
emast pikkamisi emä poole. Kuna ta
emä värisedes näeb, pikkamisi trepist alla;
oma tundmuses kahe wahel. Summit en-
nast wägisi, lapselikult armastusest emale
midagi trööstivat ütlemä. Lonad tule-
wad aga tal raskelt ja kogeledes üle
huulte. Jemä et emä puutuks). Emä...
jinnust halba... mina? Armjann,
Kallim emä! Kuidas ja wõid nõnda
küfida!

Pr. Rütling (riskab emast sügawasti
pöörutatult ühe tooli päale ja katab näo

Kätega kirmiti).

Hemmer (pöördutab teda nüüd. armuvalt ja häält) õna... mis-ful riga on?

Pr. Rütling (sirutab ühe käe tagasi hoives-
välja ja liikkab Hemmeri pikkarni esi-
leht ära, nagu tahaks ta teda musta kül-
ge pöördumisele eest hoida. Pr. Rütling hakkab
ägedasti nutma, nuuskuma. Hemmer
leifab, sügavasti pöörutatud, nagu seinä
poole, cennale.)

(Esriie)

Teine waatus.

Teapõrandal juurem, lahtitehtud
käfikohver, juba pooleni täidetud. Sel-
le kõrvale jefu juu.

1. etendus.

Pr. Rütting. Lius-Günther.

Pr. Rütting (wäljaminemifeks-riides, is-
tub ukse lähedal ees-pah, walust ja kahet-
susest maha murtnud). Wargaks ja wale-
kajaks-jaanud... minu Hemmer... minu
pärast!

Günther (awal luurates ukse-pah. ees).
Kas üksi oled, ilus-Maria? (Astub lähe-
male) Arwafin juba ammugi, Hemme-
riga on midagi!

Pr. Rütting (Kes-Güntheri jälolekuft
wastirakuft tunneb). Ära... (Näitab
teise ukse pääle par.) Minu mees on
jäl fees, jõob!

(Teise etendus-jelle järele madala
häälega räägitud)

Günther (eimilifelt). Ma pidin sulle
ju lubama, et ma mitte majasse tule-

mata ei jätä!

Pr. Rütting (vastiku tundmusega). Ära...

mina ei taha sinu nägu enam näha!

Günther (kiimaliselt). Aga... ilus Maria!

Pr. Rütting. Mina ei taha sinu häält

enam kuulda! ära! (Rahetult täis.)

Sina oled mind nii kaua küünud! Mina

hüüesin sul ainult Hlemeri päästmise

seest käia.

Günther (süniliselt rahulikult). Ja!

Uida kauem, seda soojemalt! Ja üks

kord lömbasin ma juft käega üle wur-

rude... jaäl libises ju käemuse ära!

Ja (oma juu pääle näidates) offe sinna

keskele! Nõnda jätus päästmise muju

käe päält juu pääle!

Pr. Rütting. Sina kiskusid mind efiti

oma käisju... jaäl... müüri kõrvale!

Kas ma ei tõuganud sind ära?

Günther (ikka süniliselt rahulikult).

Ja. Aga enne tundsin ma ühe filina-

pilgu jaäl (näitab oma juu pääle) mi-

dagi tulikuuma! (Kiimaliselt) Nii

tulikuuma! Siis tõukasid ja mind

64.
ära... ja! Ja nutfid ja lonfid lastest.
Pr. Rütting (suure pahameelega). Alatu!
Kas ma ei roomanud põlvede pääl si-
nu es... Kas ma ei palunud sind üles-
tõstetud kätega, et ja enam majasse
ei tuleks?

Günther. Kas ma ei kuulunud wabest
lõna? Kas ei jäänud ma tulemata?
Aga teisel hommikul saatsid ja juba
küfima, kas mind haawatud on, et ma
ei tule? Heidi! Jhus proua!... Jee päni
mu were keema... kuidas-ta oma hi-
mukat armastust ikka nii häbelikult
sisse mähkida katfus! „Ja“ siin ja
„ei“ jaäl, ja siis äkki jälle kõik need
hilbuid maha ning armastus ja hirmu-
tulivad jälle halasti nähtavale!

Pr. Rütting (nuuskudes). Jahti pidajid
ja minu pääle... ajajid igasse urkasse
poolfurnuks oled ja mind äsfitanud,
et oma tahtmisest saada!

Günther. Ah! Koik mina! (Küma-
lifelt.) Ja enesel wabtiis-patu-kurat
filmaidest wälja!

65
Pr. Rütting. Kes rääkis mahalakkimiseft?

Kui minu mees ära oli ja õõfeks-ära jäi! Oma ema hana juures wandufid ja ja lafed ennaft jääljamas maha, kui ma julle mitte küünlaga akka pääl märku ei anna, et ma find jisse laferi! Sa ei taha enam elada, ütlesid ja. Armastus-tapab find ära!

Giinther. Hm! Oeldud ei ole well am- magi tehtud!

Pr. Rütting. Häbitu! (Täis-kahetsust) Ja minna jellel õhtul majas ümber käies, nagu äranestud! Ukseft jisse, ukseft wäija... kambrisje laste juurde woodi dārde... waatan tulega näosje, kas nad küll magavad... ja Glenner waatas nõnda tumedalt... Täna tean ma küll, ta ei maganud... jälle tuppa tagafi (näitab Rüttingi pildi pääle, mis seinäl ripub)... jaäl... minu mees, kuidas ta minu pääle alla waatas, nagu oleks ta claw... siis jälle furnahirm, kui see enesele midagi wiga teeb... ta wandus jeda ju oma ema hana juures...

66.
ja mina füüdi... tema minu poja
päästmis... nõnda unustasin ma
emaft korraks ära... Armastus-
ja hirmu ja tärnu ja kõik läbifega-
mini... (muuskjub.)

Günther. Ja patu-kuradit mitte ära
unustada, ilus proua... Kes meid kõiki
tagant kihutab... (on küimalife näoga
pr. Rüttingile lähenedud, võtab tema
ümbert äkki kinni) ilus-naene... fina
ühke... tore... oled ometi minu oma
olnud!

Pr. Rütting (meletult, kaitseb emast
kõige suurema vastikkusega; iska
madala häälega). Ma karjun
terve maja kooku!

Günther (hoiab teda kinni). Sa oled
nii ilus, kui ja vastu paned!... täna
peab sinu mees jälle ära... pane mulle
weel kord küünal... täna rüümaft
korda...

Pr. Rütting (kes emast vastikkuse
järelt raputab). Kõlvatu... jätiis!
(Teiselt ühelt on tugewat toolide

67
tõukamist kuulda, nagu peistaks-foogi =
lauast üles.)

Günther (on proua Rütllingi lahti lahk-
nud; kuna pr. Rütlling enamast vastikkupe
pärast raputab). Ah mis! Wastupaned
igaks! Ma tunnenju naifi! Aga
jalajas teil ometigi kõigil patukurat
kõikil! (Rosa on teiselt uselt par. tul-
nud, mille ta lahti jätab. Läbi lahti-
se usse on Rütllingit, Narmit ja õpeta-
jat näha, kes parajasti kaetud laua
juurest üles tõusevad. Günther ükskõis-
felt.) Loo! Nüüd panen ma veel üleval
kornitoas oma joonistusepaberid kokku
ja annan ära ja homme... jumalaga,
ilus koht! (Teiselt uselt par. ära)

2. etendus.

Pr. Rütlling. Rosa. Siis õpetaja. Siis
proua Traut. Siis Rütlling.

Rosa (epiti Güntherit nähes imestades:
Pr. Rütllingile. Soojalt). Aga metšauile-
ma proua! ärge kurvaslaga ometi
nõnda hirmuasti Hemmeri pärast! Mis-
nüüd enam teha! Mis-kord olnud, see

olnud! (Nettes;) ^{68.} jumal, nüüd oli teis
juures siin ikka nii armas!

Pr. Rütling. Rofa! Minge oma tööse!
Pehke Hemmeri kodukaub valmis!

(Rofa kurvalt spimelelt uksest par. ära)
Õpetaja (tuleb teisest uksest par., proua
Rütlingile). Ah, proua Rütling! Oli
see üks-loomine täna laual! Ja
Hemmer ei tohtinud jalgugi sisse tulla.
Peab köögis-nurgas-loomma!

Pr. Rütling (nuusfudes). Õpetaja herra!
Ma ei saa teile ütelda, kuidas mu meel
on! Välja tahaksin ma majast! Alles
õhtu tullen ma tagasi, kui Hemmer
imagab! Ma ei või enam tema pääle
vaadata!

Õpetaja. Ah mis! ärge ennaft õnneki
kois furnuks kurvastage! Ma ütlesin
jeda Rütlingile ka. Tema näost on
näha, see rõhub tublisti tema südant!

(Päpa) Üksa eneste wahel puhtast jii-
damest ütelda... teie ei tohi aga ennaft
mitte haavatus tunda, kui ma jeda
ütlen... ja käsi jelle pääle, et te jeda

mitte pahaks ei pane...^{69.} Jee saab teile väik-
jeko troostiks olema!

Pr. Rütting Mis siis, õpetaja herra...
rääkige õnneti!

Õpetaja Ma ei tunne terwes ilmas pa-
remat abisaajat kui teie... ma tunnen
teid läbi ja läbi... olen teid ristitud
ja kätte pääl kandnud ja laulatunud...
Kõige toreدام naene... kõige parem
ema... Aga see on nendele keelikutele
kõik ükspuhas! (Pahameelega) Nad
on õnneti teie nime ühes- felle raisku-
lainud Güntheriga fuku võtnud! Wuh,
häbi!

Pr. Rütting (Kohkub). Mis? Mind -
mimesed? Täiskasvanud laste ema?
Küfiguift näest peaks- ju kiwidega kü-
last wälja peksma ja püüfaga läbi
mullitate ajama!

Õpetaja Aga ärge tundke emast
haawatud olema! Teie lubafite seda
mulle! (Täpa) Waadake, jäl läks
mul joõmife juures korraga läbi pääd,
ehk on Heimer ka sellest häbermata

lorast kuulnud ja ^{70.} sellepärast terve see
lugu rahaga ja Güntheriga... eks ole
tõsi, siis ei seisaks ju Kemmer mitte nii
hirmus halvast valgusest...

Pr. Rütling (kõige suurema hirmuga
nunnudega). Opetaja herra! Nii väike-
rhe lora pärast terve perekond õnne-
tuks-jaada! Opetaja herra! ärge ai-
nult minu mehele sellest midagi ütela-
ge!

Opetaja Armast proua Rütling! Ma
kahtsin teile troosti anda. Nüüd kao-
tab ta mul veel koguni pääd! (Yo-
hub kõrgemasse ruumi)

Pr. Fraut (tuleb mõnede pesu- ja riide-
tükkidega uksest kõrgemas ruumis. Tuleb
trepist alla. Näitab väga rõhutatud ole-
ma; teeb kohvi juures-tegemist.)

Pr. Rütling (võtab emmast kokku). Saäl
pantakse juba Kemmeri asju kokku!

Pr. Fraut (nohiseva häälega). Ah...
varastamine on paha asi! (teeb kohvi-
ri juures-tegemist)

Rütling (tuleb teisest uksest par. Rõhu-

tuud meeleolus: Pr. Rütllingile. Soojalt), Lään
ja oled, Maria! (Kerge etteheitega) Mitte
filmapiilgusigi ei tulnud ja fiske meie
juurde! Jätšid mind täiesti ükski minu
murega! (Näeb, et ta väljaminek
rüüdis on) Lähed ja wälja?

Pr. Rütlling ja. Walitseja poole korraks.
Olen neile juba ammugi ükskord wõõrile
tulla lubanud.

Pr. Traut. Piirk tee... kaks ja pool tundi!
Ja otse pefu juurest ära! (Järele mõteldes)
Kun! Muide ütled ikka: Kinni mul
mitte wiimane tükk pefu kapis ei ole,
ei lähe ma majast! Lään peaks mul
juba katus-pää pääl põlema! (Waa-
tak pikkanõu ümber) Na... põleb siis
täna?

Pr. Rütlling (jätab õpetaja ja pr. Trauti
jumalaga. Siis Rütllingile). Ela hästi,
Robert! Tule hästi tagasi Krahwi
juurest! Ja ole ettevaatlik! Ära jahi
päääl jälle liiga higista!

Rütlling (hoolitsetes). Ela ka fina hästi,
Maria! ära liiga hilja kodu tule, kas

Kuuled! Ja võtad ^{12.} omale juurraatiks üm-
ber! Wäljas on tuuline! (Ukse juures-
pah. es, liigutusega.) Waene Maria!
Ma tean küll, mis find majast wälja
ajab! Meie esimene pahanõus lastega!
Aga see lähel üle! (Pr. Rütting, sügawas-
ti liigutatud, hoiab käpa näo es.) Ma-
ria! Ma palun find! Ära wõta jeda
liiga südamesse! muidu jääd ja mul weel
päris haigeks! (Pr. Rütting, sügawasti
liigutatud, pah. eest ära.)

3. etendus.

Pr. Traut. Opetaja. Rütting. Nanni.

Nanni (tuleb jõõginõõudega teisest uksest par)

Rütting Perenaene! Topi mu piip täis!
Suur piip!

Nanni (paneel jõõginõõud lara pääle; kat-
sub ennast ija wastu röömfakotika). Sa
ei ole täna midagi jõõnuud! Saad ainult
wäikes!

Rütting (istub, ei hakka naljatusest
kinni). Too mulle juur.

Nanni (kehitalb õlgasid). Muidugi pere-
naene ei tohi wastu rääkida! (Tähab

73.
piipu toppima hakata)
õpetaja (katseb nõndafamuti rõhutatud
meeleolu lõbusamaks teha). Ho... ho!
Perenaene ei tohi vastu rääkida?

Aga Nanni! (Jstub kõrgemas ruumis.)
Nanni (tafale humoriga). Ei... õpetaja
herra! Ma arvan, siin meie juures on
see nõnda! Altenhofis on see jälle wis-
tisti hoopis teisiti!

Rüttling. Õpetaja herra! ärge sellega
hakake! See annab teile ette ja loob
teid füisgi!

(Pr. Lieblein on kõrgemas ruumi
ilmunud. Pühib ühe rätikuga oma kar-
junud komba vastu juure agarusega
mööblit ja käsipuud. Ajab oma tege-
vusega õpetaja kõrgemast ruumist ära.
Naeratab oma töö ajal kurjalt enese
ette.)

Rüttling (näeb seda fala naeru; umb-
usklikult). Prona Lieblein, mis pärast
ke naerate?

Pr. Lieblein (teeb ennast rumalaks). Miko-
na ei peaks naerma? Mul käib

käfi ju üsna hästi!^{74.}

Rütting. Kakeaastast pani teil
ometi mees plehku? Kas see walu juba
mööda on?

Pr. Lieblein (kurjalt, tähendusrikkalt).
Niisugustest asjadest ei pea juurt
hoolima, herra Rütting! Minul
pani mees plehku, mõnel teisel lööb
jälle naene üle aisa, nagu kunagi
juhtub! Hja! Abielu on hävaku!
(urkest kõrgemal ruumis ära.)

Rütting (järele mõeldes, imestusega).
Miks see wanamoos naeral? Ja
juländeri naene waatas mulle täna
nii sõbralikult otja!

Nanni (toob talle täistopitud piibu,
tõmbab tikku üles, pistab talle piibu
juhu. Hoiab tikku tubaka külge).
Jffa! Tõmba!

(Rütting tõmbab, ei lafe agafil =
mi ukse pääält ära, kuhu pr. Lieb =
lein ära kadus.)

Õpetaja (katsub Rüttingi rõõmsa-
maks teha). Rütting! Nanni

75.
peab teid ilufasti pantoholi all! Nüüd
on ta teile ometigi jälle väike piibu
toonud! (Rütting ei lae filmi ukse
päält ära)

Pr. Traut (Narmile). Narmi! Tee, tee!
Käed külge! Nüfugane noor tüdruk
ei pea filmapilkugi ilma tööta seisma!
(Narmi aitab proua Trautil pakkida,
ilma et jelle juures ifa filmast lafeko)

Rütting (nähtavasti iska weel proua
Liebleini jonade mõju all, tõuseb
äkki üles, paneb piibu ära, haruldase
rahutusega). Mis see wanamoor üt-
leb! Opetaja herra! Tume õige korra
ihe hää teo ära! Läheme üht maha-
jäetud vaatama! Tulge! Waasel ju-
landeril naasel on igaw... peab päewad
otfa üksi omas ommis konutama!

Opetaja Misfugune kärjitus! Ja...
kui jahimehele mõni wana naene
korra näkku naerab, - siis on nad
koik kobe liimist lakti...! Ha... ha!

Rütting (annab õpetajale kübara ja
kepi. Arwab ees pak. ukse. Lafel tal ees

astuda). Palun! 76.

(Rüttlīng ja 3petaja pah. eest ära.)
Nanni waatab ifale kokkumult järele.)
Pr. Traut (Kui ta kindel on, et Rüt-
līng ära on läinud, Nannile). Mine
mälja ja üttele Himmerile, ta võib
niiud siise tulla... ifa on ära! (Laua
pääle näidates.) Ja wõta sööginõuud
kaafa! Niiugufele tüdrukule pead
ka kõik irka alles üttema! (Nanni
sööginõuudega eest pah. ära. Pr. Traut,
pääd raputades, ifenelele.) Maria -
otte jefu juurest ära... wõõfite... jellest
jaagu aru, kes tahab!

4. etendus.

Nanni. Pr. Traut. Himmer.

Pr. Traut (lafel pörandale põlwili ja
pakib Himmeri kokwõit, mille juures
teda Nanni aitab). Ah Jumal, ja...
üks raske päew! (Himmerile, kes sü-
garasti habistatud ukse juures pah.
feisma jäänud on; häält ja loojalt.)
Himmer! Tule aga jia... wanaema
juurde! (Himmer tuleb.) Näid... jia

panen ma sulle ju ⁷⁷viljalised sukad! Ja
küll ma koan sulle veel ja saadan
sulle järele! (Wahraeg. Jukka ufinasti
pakkides, Nannit õpetades) Nanni!
pane pakkimise juures tähele! Kas-
ked asjad alla, kerged üles pääle!
(Lüüawa waluga Hlemmerile) Poiss! Et
ja mulle seda wõifid teha! See on nüüd
alguks kovera tee pääl! (õnalikult
hoolitsewa häälega) Ja waata ette, et
sul jalad märjaks ei saa! Ja kui
külmemale lähed, .. seda lubad ja...
tõmbad ja tingimata aluspihiku
jelga! Sa ei saa nii kui nii kõhast ja
nõhuft lahti. Ah, minu Jumal, kui-
das küll ju Käfi saab Käima!
Hlemmer (liigutatult) Wanaaema!
Pr. Traut (wirgasti pakkides, kõnema
häälega) Nanni, mitte nii üle pää
kaela! Sinna oled ja waha jätnud!
Kinni see! Muudu lähed tee pääl
kois pillapalla! (Wahraeg. Pöörab
ennast lüüawa waluga Hlemmeri
poole) Miko ja jio minu juurde ei

tulnud raha pärast? Luskad ja kim-
gad... ja kuu ja järgi olen finna finna
pärast ära andnud... Left... armas-ole
ja mulle, pois... ja, seda ja oled.

Hennes (pörutatult): Wanaema...
oled... finna... hää!

Pr. Traut (pakib): Näed, finna pistan
ma sulle veel potisele jalwi, kui sul
talwel jälle lõhkised huuled on! (Waa-
tab ringi, kas mitte midagi ära
unustanud ei ole.) On meil nüüd kõik?
(Katjub ühes Nanniga kohwot
kinni panma. Pahafelt, left et ta asja-
ta kohwot kinni saada katjub.) Ah...
see ei taha kinni minna!

Hennes (walmis-aitama, rõhub
põlwega kohwri pääle): Wanaema...
lase, ma aitan! Nanni, lihtu fina
ka kõvasti!

Pr. Traut (rahul olles; kaänab wõt-
me ümber): Nõnda! On juba hää!
Nanni (kes kohwirihma läbi aja-
misega ametis on, pahafelt oma taga-
järjeta waewanaqumist jättes): Ah

mis! Rihm ei taha läbi minna!

Pr. Traut (tõreleb temaga selle eest).

Kas ja! Waata, misjuguine äkiline
tüdruk! (Kitab Narmit, kes jälle rih-
ma kätte võtab, rihma korda saada.)

Noh... näed, ainult kannatust peab
olema! (Hemmerile, nagu oleks ta
niiägi ära unustanud,) Oige! Hen-
ner! Paskurätid on üleval pääl! Kui
ful nohu on, siis võta linafid... tead,
punnillafid hõõruvad nina katki!

(Tõuseb üles, sest kohver on pakitud
ja kinnipandud, aegamööda pöörandalt
üles, istub kohvi pääle. Ulewoolava
jüdamega tagasihortud liigutusega
enehette) armjad lapsed! Jääge
mul häädeks- lasteks! Muidu oleks-
see minu wümmne ots! Ja kui ma
kord ju armu jurnid olen ja ma ha
maetud... ja kui keegi teist wildaka
tee pääl oleks... (Jügawa tagahjurn-
tud liigutusega) Armjad lapsed! Ma
ufun, jälle peaks teie wana wana-
ma hanaas- weel kord eluse tõusma...

80.
emaft maafest wälja kraapima...
ja teid päspidi õige tee pääle lük-
kama! (Wotab Hennaeri ja Nanni
Käest kinni) Iest... armjad olete te
mulle, lapsed... ja, jeda olete te!

(Hennaeri ja Nanni kaelustawad ja
juudlewad pr. Trauti tõmmelift)

Hennaeri (pörutatult). Lina meile ka!

Nanni (teema kaala ümber). Wana-
ema! Kuniagi ei unusta ma, mis-
ja meile praegu ütlesid!... ja tahan
häaks jääda, nii kaua kui ma
elan! (Tõuseb üles)

Pr. Traut (katsub oma liigutust wägi-
si tagasihoida). Jätke... jätke!...

(Nannile) Lina meelitaja! Ma
lähen nüüd ka walitseja juurde!
Tahan ka korra waba päälöünat
jääda! (Tõuseb üles)

Nanni. Wanaema! Lase ma lähen
sinuga kaasa! Siin kodus on nii
kurb. Ma tahan lilled ja mett
ja õhku!

Pr. Traut. Kuni juure pälluristini

woid ja kaasa tulla! Aga mitte ihte jammu
kaugemale! Lina ole ju pereaine majas!
(Ennele) Maria... olge peju juurest ära...
woorjile... ju ei amma mulle rahu... (Waa-
tab Himmerile olga. Tagasihortud waluga)
Pais... kui ma ainult jelle pleki sinu kül-
lest ärapühkida woiksin! (Kuna ta Glen-
neri meeleligutust näeb) Ära jeda juudamehe
wota! Küll ma juba ija käpile wotan.
Ja ei wota ta jind paari päewa pärast
mitte jälle tagasi... juis jätan ma kõik
jia päewa ja tulin sinu juurde! (Ära
minnes.) Üks raske päew! (Läheb Narmi-
ga uksest kõrgemal ruumis ära.)

Himmer (waatab pr. Trautile järele, kuini
ju uksest kadunud on. Hakkab kowasti
nuuskuma ja toetab emast käsipuu waa-
tu.) Tä peab mind alatuks wargaks... ja
minu ei tohi midagi ütelda!...

5. stendus.

Himmer. Günther.

Günther (tuleb teisest uksest par, näeb Glen-
nerit, kohkub natuke kokku)

Himmer (on üles karanud. Seisawat filma.)

pidgu tummalta üksteise vastu. Hlemmer
furnub hambad kokku, pöörab ära ja lä-
heb jõe pikkamisi usseft kõrgemas ruumis
ära).

6. etendus.

Günther. Rosa.

Günther (vaatab Hlemmerile järele).

Rosa (tuleb jelle wahesees Hlemmeri
kõrbumega jinnest usseft par. Näeb
Güntherit, paneb kuue kohwi pääle)

Günther (nature rahutult, Rosale). Mis
on juhtunud? Tõrnitoast nägin ma
jroua Rütlingi majast wälja minema,
nagu oleks ta ära jooksta tahtnud!

(Kagu enesle) Pagan, ega ta ometi
enesle midagi wiga teha?

Rosa (kes neid jroua kuulnud on. Kart-
likult). Mis see peab tähendama...
midagi wiga teha? Misparast peab
ta enesle midagi wiga tegema?

Günther (kohmetult, kõrwale puigeldes).

Ah... ma arwan ainult Hlemmeri pä-
rast!

Rosa (kelle umbusk nüüd alles oieti

83.
tõuseb, ägedalt, ennast täitja unustades.)

Ah mis, Henna! Ennast... See oli ka nii
imelik, kuidas teie jääl teema kõrval
pejite! Mis saladused need siin siis on?

Günther (kohmetult ja vabatahtlikult imesta-
nult). Ütelge mulle ainult! Mis lähe-
mad teile minu asjad võrds?

Rosja (tunneb ennast kinni püütud Koh-
metult. Saab enesest kobe võitu). Arwa-
te teie, ma küsin teie pärast? Teie
võite minu pärast maanteel hukka jua-
da! Aga proua Rüttingilt on mul kah-
ju! See oli ikka minu vastu hääl!

(Pöörab talle ikka rohkem kallale.)

Mis on teie ja proua Rüttingiga?... waa-
dake mulle otja! Teie!

Günther (ei saa talle otja waadata, pöör-
ab ennast juudlapena tundes ära).

Rosja (laseb teema lahti, pöörab ära).

Wilets! (Langeb ühe tooli peäle. Muuk-
sub.)

Günther (waatab Rosja poole. Äkki hak-
kavad teema filmad järema. Põimal ker-
kib mõte, et Rosja teda jalaja armastab.)

84
Wahkaja järele.) ah mis! Kui inimene
juba väikest laadik nagu koeritmas
ümber tougatus on! Wiiteistkümmne
aastaga!... teener... ühe teatritaulja
juures! (Naerab eirolifelt.) Nah! Selle
armulise juures oli üks elu! Jga päew
kellegi teise käes kord. Pagan wõtan!
Lohwa jääkarunahaga - kui see rää-
kida wõiks! (Naerab.) Ja kui (pilga-
tes) armuline õõse kodutuli... weini
täis lakkunud... ja kui ta parajasti
kord jälle oma tüdrukumina oli
rihutanud... siis tohtifin mina tema
juures toatüdrukut mängida! (Naerab.)
Ja seda pean ma ütlemä! Jäl oli
minu armuline tihti juba enam kui
armuline! (Naerab.) Jofand andku
talle rahulift puhkamift! ära kär-
was ta õlgede pääl! Jga ühe paran-
duse jättis ta mulle maha: Kus mul
aga ilus naene kätte on juhtunud,
jäl wärikes juba kõik minu sees ihal-
dufist! Jga ühe juures oleksin ma toa-
tüdrukut mängida tahtnud! (Rofa

värifelt wastiku tündmuse pärast.) (Ej =
nilifelt) Noh... ilufa proua Rütllingi
kätte tuli ka nõnda kord! (Feifel too-
nil) Äinult... kui ma teid nägin...
olin ma täitja pää pääle kukkunud!
Naesterahvas... ja ühineft korda mitte
ühtegi musta mõtet minu sees! Lääle
haarafin ma oma pääft kinni! Günt-
her, kas oled sina see, wõi ei ole ja see
mitte?

Rofa (kõstas pää üles; värifedes). Siis
on see ka tõsi, mis inimelised jutusta-
wad?

Günther. On see midagi paha?

Rofa (suab teda waevaga suust wälja).
Teie olla ühe soldatiga klaasi ölle pää-
le käe löönud... proua Rütllingi pärast?

Günther (kehatab õlgafid). Mina olen
omas koolis nõnda õppinud!

Rofa (põlewa pahameelega). Minu
stümf... teie... halvem kui loom!

Günther (aimates, et Rofa teda armas =
tab, wõtab oma mütsi). Teie kihutate
mind minema? Hää! Ma lähen!

86.
Elage hästi... igawesti! (Läheb uude
juurde puh., awal jelle)

Rofa (poolehäälega, oma lakkuni-
newates tundmustes, nagu iseendale).

Jääge jia! (Käibeb.)

Giinter (jääb uude juures seisma ja
waatab Rofa pääle, nagu lähets-
wäger ja sigaw liigutus läbi tema
hingse. Siis pikkamisi Rofa juurde.
Tafa, haruldajelt pehme, jüdamliku
häälega). Rofa!

Rofa (kes emast wahajal jälle ko-
gumid on. Dumaft wabandades. Ägedalt).

Miks teie jelle naesterakwa juureft
mitte ära ei jooksnud, kui te nii
palju kõlwatust nägite? Aga teie
juures ei olnud kunagi midagi ära
rikkuda... Teie olite juba jüdameni
mäda! Seda tahihin ma teile weel
ütelda! (Pöörab temast ära ja wõtab
ärklis ommeluse kätte.)

Giinter (wõimalisult rahulikuse-
jääda püüdes). Wõib olla... jüdameni
mäda. Õhk on ju juba wero! (Wiliotab)

eneke ette Siis) Kas te⁸⁷ häämeelega
lastejuttusid kuulate? Pange tähele!
Kuni tänini ei ole ma seda veel ühe-
legi inimesehingele jutustanud. (Logeleb
laifalt ühe tooli pääle. Käed taskus.
Kõigutab jalga. Väga ükskõikselts,
hõigutades.) Nii kuus, seitse aastat olin
ma wana... ärkan õõse korraga üles...
näen künnalt akna pääl! Hüüan:
ema, mis see on? Ütleb tema: Künn-
nal... armfajumala auuks! (Jukka
wäga ükskõikselts.) Kas siis jumal
täna meie juurde tuleb? Küsin mina.
- Pead ilufasti filmad kirimi panema,
siis ta tuleb! ütleb ema. - Mina panen
filmad kirimi ja ootan armfajuma-
lat! Pääl kuulen ma, keegi tuleb
tuppa! Mina tõstan käed üles ja
palvetan ja ei julge kanda aega fil-
mi lahti teha!... (Naerab.) Mis-
ma näen siis jumala ajemel? (Kae-
rab.) Üht päris harilikku inimest!
(Naerab.) Ja ema hoiaab kätega kõ-
wasti tema ümbert kirimi ja juudleb

teda ja jutustab ⁸⁸ kalle naeres, mis-
ta mulle küünlast ette lüüganud!... see
olla armija jumala armus!... ja
jina ole ka minule kõik... minu
jumal ja minu ebajumal!... ja kui
nad jäl teineteist nõnda tundevad
ja armastavad... hakkas mul teki-
all nü imelik... päris nõnda... ma
ei tea kuidas!... Väike naabritüd-
ruk oleks pidanud jäl olema... Joovi-
jin ma enesle! Ma oleksin ka häa-
meeliga tundelnud! (Wilistab oma
ette, ikka jalgu kõigutades, käed tas-
kus.) Tääl lähel korraga üks lahti.
Jä tuleb! Tä waatab! Tä tahab kal-
kale karata... ei saa sammugi paigast!
Silmad lähewad pärani... langed nü
pikk kuita on jorandale... walmis!
(Jäka üks taolifelt laifalt tooli pääl
wõttes. Naerab sünelifelt.) Tä ei
jõudnud enam armast jumalad ära
kanda! (Wilistab täja oma ette.)
Rofa! Kes Kaswara hirmuga päält
on kuulunud, täja, sügawa meeleliigu-

tulega). Ja emma siis^{07.} meele ärakaitmisega
jokke!

Günther (nikutab pääga ja kinnitab
nikutamist järelküttra wilega läbi
hammaste. Pilgates). Ja siis ifaga
jellesse jänaspe hända! (Kinnitelt
pilgates) Ja hauakiwi pääl seisab:
armastuses ja truuduses. Kuni fur-
mani! Ja kes seda ei usu, see maksab
ühe taabri! Täält tuli see mäda jida-
meni minu sees! Minu emma! (Jo-
tub, käed taskus, päält näha ükskõik-
selt. Koigutab jalgu. Wilistab taha
läbi hammaste.)

Rofa (pikkamisi Güntheri juurde, kõi-
gefügewana kaastundmisega). Waene
inimene!

Günther (kelle silmas jänama loowad
tagasi hoitud juure rõõmu ja woidu-
tundmisega). Oho, preili Rofa! Abi-
tult tee ääres maas wõiksita teie mind
näha, ütlesite teie ju! (Metfikku woi-
ditudmisega.) Kas olete nüüd walmis?
Kas teil enam ütlegi nõela mulle

90.
jissetorkamiseks ei ole? (Kõige suure-
ma rõõmuga) Rofa! Sa ei saa seda
enam varjata... ja armastad mind!
(Rofa pöörab ennast ära, nagu tahaks
ta oma tundeid Güntheri eest ära
varjata.) Nii halb, kui ma olen...
Kütlingsi nahest olen ma võitu sa-
nud... ainult künnaluse pärast... üheks
tunniks! Nii raiskuläinud ja kõlwa-
tu!... ja kõigepareim tüdruk armas-
tab mind!

Rofa (metsiku meeleärakeitmisega tema
es). Tahaksin sind suudelda... ta-
haksin sinu päale jülitada... ta-
haksin sinu kallast rippuda ja sind
jalga-dega enesest ära kõngata...!
(ärkli poole minnes.) Vagu enesele,
kafaselt, lootusetu.) Ei tea edasi ega
tagasi!... (vaatab ärkli aknast
välja. Wahhaeg.)

Günther (eneselt). Olen fagedasti
mõtelnud: kui ma piissti kakejala
pääl käin ja rääkida wain, siis
peab ometi minus ka jüdamine

inimeste olemas! Ja kusgil jumala
kaewa all peab kuigi olemas-olemas,
kes jelle jüdame põlema puhkuda
võib! Kuid olen ma ta leidnud!
Rofa! Ma tunnen seda, fina võid
minust inimese teha!

Rofa (akna juures, taafse meeleära-
heitmisega). Oh, et ma find kunagi
näinud ei oleks! (Räägib jelle vastu)
Ei... ei... seda mitte!

Günther. Miks ei ole ja minuga juba
varem kokku juhtunud?

Rofa (seifab näoga akna poole waa-
tab wälja. Siis). Tääl tuleb Rütting
õpetajaga!

Günther (täufel üles, pühil üle filmate,
nagu oleks ta und näinud, siis). Noh...
ma teen ülesel valmis! (Läheb nagu
unes tergest usfest par ära)

7. etendus

Rofa. Rütting. Õpetaja.

Rütting (tuleb õpetajaga pah. eest).

Suure jespidise rahustuse ja ärituse-
ga, mida ta asjata wargata pünab,

Kofole. Mis teie ütlete, Kofo? (Kofo tahab esimeselt uskelt par. ära minna)
Kuulake! Kui me Julanderi omi-
ke juurde tuleme... ei ole naist saäl
uho kinni!

Kofo. Julander on õues. Va lohut puud.
(Tahab esimeselt uskelt par. ära)

Rütting. Ma tean. Kuulake nüüd!
Meie läheme teed mööda Edasi, kõrt-
sift mööda. Ütlen mina õpetajale:
"Saäl on porine, lähme teisele poole!"
Kõrtsinaene seisab nagu vastik ämb-
lik akna peäl ja tema kõrval Ju-
landeri naene... see lastutab häd-
mele pärast neilt! Kõrtsinaene hüü-
ab alla: "Porine?" Pühkige aga oma
uskelt puhtaks!" Nüüd küsin mi-
na: "On see vastus minu sõnade
peäle?"

Kofo Herr Rütting! Seda üteli-
dakse, itna et selle juures midagi
mõeldakse! (Esimeselt uskelt par.
ära)

Õpetaja (kui Rüttingi leespõhst

rahutust ja äretust tähele paneb). Mis
teie siis on, Rütting? Liebkeini moor...
ja nüüd see väike Jonake kõrtfinaeje
poole on teid üsna legafeks teinud!
Rütting (kartlikult). Ma ei tea, õpe-
taja herra! (Nagu enefele, rasketes-mõ-
tetes.) Et Henner warastanud ja wale-
kannud on, sellest ei wõi kõrtfinaeje
weel midagi teada... mida ta aga siis
sellega arwas... mis on siis minu maja
us pühkida? (Kaswara rahutuse
ja hirmuga wõtab ta oma kirjatä-
kust ühe paberiraha ja tahab seda
õpetajale anda.) Õpetaja herra, et
ma mitte ära ei unusta!

Õpetaja (imestanult, ei wõta raha
mitte). Mis ma selle rahaga pääle
pean hakkama?

Rütting. Nagu iga aasta Hingepal-
weid lugema Güntheri rannemate
est.

Õpetaja (hõrjus tagasi). Siga teie saat-
site mulle ju alles nädala eest posti
kaudu!

Rütting. Ei tee midagi! (Lummis talle
märipõlve võimudega raha kätte.)

Kaherkõrde õnnetus on kõvem!
(Päheanduse rikkaka pilkega) Güntheri
vanemad ja mina olime ju nii hääd
jõbrad!

Õpetaja (võtab raha vastu. Liiguta-
tult). Ja... seda te olite! Ja mis teie
kõik noore Güntheri häaks teinud
olete! Seda nimetan ma lõpufeko!
Ja Güntheri paar on juba nii palju
aastaid maa all!

Rütting (ijäralt naerdes). Arvate
teie, need on ikka jäl? Need tõuse-
wad ka vahel üles ja lähevad kõndi-
ma! Meie käime tihti metsas väga
kana üksteise kõrvale! Näeme oma
mustade kuradifilmidega paremal
pool, mees paremal pool ja mina
keskel!

Õpetaja (arvates, et see nali on, naerab).
Ha, ha! Metjavahid!... on need üks-
naljakas rahvas!

Rütting. Ja... ja! Just täna seisis ta

95
jälle korra jäl!... käega katkuda!
Publi, sirge mees; oma truude, finiste
filmadega!

Õpetaja (mälestustes). See armas imi-
mene! Niisugune peenikene, hele hääl
oli tal! (Katkub häält järele teha)
"Tere Robert! Tere õpetaja!" - alati
jüda keele pääl!

Rüütling (agedako faades; Kartlikult).

Jätke õige furnüü rahule!

Õpetaja (vaatab talle istestulega
otse). On see aga üko-igavene rahu-
tus-teis kända! Pea jüa, pea jüma!

Rüütling (Kartlikult). Ma ei tea mitte,
õpetaja heerra! Seda ei näe mitte ja
ei kuule mitte ja ometi on ta olemas!
Ei saa teda mitte käega katkuda ega
kinni wotta! Kõrffinaene ei tea ju
Hemmeri looft midagi! Kuidas woib ta
nü häbermatalt ütelda! pükkiige oma
usge eest! (Mõtetes) Ja Julanderi nae-
ne (kaswara hirmuga) ja prona Lieb-
lein!... (Nagu hakkako ta äkki
hirmufat ihendust aimama) Ad!

(Formal ukse juurde ⁴⁶ pah. ette; Kifub
ka lahti. Hiinal wälja) Proua Lieb-
lein! (Ruttal ärklisje, Kifub akna
lahki) Julander!

Julander (näitelawa taga). Ma tuten
juba!

Õpetaja (Rüttlingile, kes sejab ja
wärijeb). Aga Rüttling!

Rüttling (sejab weel natuke aega
liikumata, jis, itna õpetajast hoo-
limata, oma naese pildi poole, mis-
nivertatud raamis seinal ripub. Lü-
garasti liigutatud). Ei! Ei! Maria!
Anna mulle andeks! Mul oli praegu
üks meeletu mõte! Ma ei saa mida-
gi parata! Ma palun seda sinu käest
andeks!... tuhatkorda! See oli ainult
üks filmapilk!... aga mitte ial... mitte
ial enam!

(Õpetaja sejab ja raputab pääd)

8. etendus.

Õpetaja. Rüttling. Hennes. Lis
Julander. Lis pr. Lieblein. Hiljem
Rosa

97.
Hemmer (tuleb ajimehena aritatult uksele kõrgemas ruumis. Kartlikult). Jha... mis on?

Rüttlina (vihafelt) Kas sind keegi kutsus? Waras!

(Hemmer kartlikult uksele kõrgemas ruumis ära.)

Julander (tuleb pah. seft).

Rüttlina (Julanderile). Missäpäraft waatas mulle sinu naene tänä nii sõbralikult otja?

Julander (jala vihaga). Sellepäraft, et see koos ka teie kätte on tulnud! Mitte rixfi meie kätte!

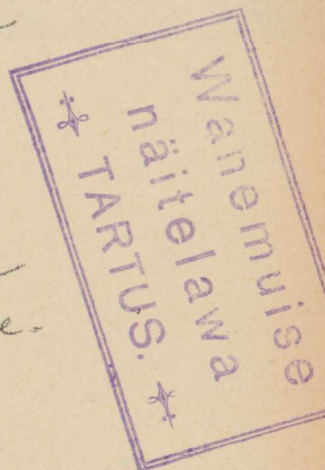
(Pr. Lieblein tuleb pah. seft.)

Rüttlina Mis on tulnud? (Näeb pr.

Liebleini; pöörab selle poole) Teie! Oma hädaeluga ennist! Ja oma neetus naeruga! Sellepäraft et teie mees-plehku on piltunud?

Pr. Lieblein (kuiwalt). Jumal hoidku!

Uga üks lobus wars on jün liikumas üle metjarahi üle! (Nagu enesele. Nagu peaks ta jeda warsi alles meelde tuleta-
ma.) Jahilooma farwed... metjarahil...

(mõtles järele) ^{98.} piis! Ei! nõnda see ei ole! See peab parvedega riimi minema.

Saru —

Rütting. Wälja sellega... raik!

Fr. Lieblin (ikka rahulikult). Herrad met-
süülem! Palun, küsige Herra Käst!
See tunneb seda värsti paremini kui
mina!

Julander. See annab ju külapoistele
raha, et nad ju peaxivad!

Rütting (karjul hirmuga). Herra! Herra!
ner!

Herra (nagu oleks ta usse taga kuulanud,
tuleb ruttu, kartlikult kõrgema ruumist).

Jaa!

Rütting (Herraile). Mis? Sa tead, et
mulle jaksid jinnu isa kohta häbi lau-
lusi laulavad? Ja ei ütelnud mulle mi-
dagi?

Herra (kõgedes, kohmetult). Jaa... ei
taha ometi... oma waneematele... eks-
ole... kuigi see lora weel kõrd nii ru-
mal on... see wiastab süsgi...

Õpetaja. Nõnda süs! Säl see nüüd on!

99
Sellepärast võttis ta selle raha! Et mulitta-
poistel juud kinni toppida! Et vanema-
tel pahandust ei oleks!

Rüttlina (juure pahameelega Hlesmerile).
Ja siis varastab ta parem!... selle ajemel,
et terwet jeda lora yale ära jutustada!
Varas! Mine mu filmist!

(Hlesmer lähel kõrgemasse ruumi tagasi,
istub jäl jehva pääle.)

Rüttlina (pöörab Juländeri poole). Mis
ja tead?

Juländer. Ei midagi. Ja. Soldat Günther
istunud hiljuti õhtul körtis- ja laulnud
lõbusaid laulusi. Koik häi! Hinult
võorastetoda akna esriiet, kust üle
metja teie juurde näha võib (näitab
ärkli akna poole), ei ole ta kinni tõm-
mata lastunud! Ja pilgutanud laulu
ja mängu ajal ikka jälle jalaja fil-
mi läbi akna välja! Taks körtjinae-
ne, walelik kui rebane, pilgutanud ka
ikka oma fafilmi... pea läbi akna
välja, pea Güntheri poole, mis-jellel
süüdieti peaks olema! Sest undis kinnus.

lik kõrtfinaene fuguqi ei ole! Haä!
 Wiekfatab korraga (näitab ärkli ak-
na pääle) siin, usna akna lähedal
 küünla tuli! Haä! (Rütling jah-
matab) Ja warsti pärast seda paneb
 djinther kitari ära ja hüüab: „Mis-
 makssta? Täna tahan ma õige korra
 hästi magada!“ (Koputab weel solda-
tile enefe kõrval öla pääle ja naerab.)
 „Homme maksjad ja kihlweo wälja!“
 Ja üles ja minema!

Rütling (nagu halwatus, mälestustesfe
 wajumis). Küünal? (Seifab ja ei saa
fonagi juust.)

Pr. Dielein (Kurjalt). Ja! Justament
 sel õhtul, kus meffailema herra ööfel
 kodust wäljas oli! Aga see on ainult
 juhtumine!

Rütling (ikka weel nagu mõtetesfe wa-
jumis). Küünal? armija jumala
 auks!

Õpetaja (naerab pahafelt terweft kõrist).
 Mis-kadedusel kõik meelde ei tule!
 Ha... ha... Õhtu akna pääl küünal!

Need on tõendused! Ha¹⁰¹, ha! (waatab
Rütlingile otse.) Aga Rütling! Mis
näs siis teie jelle kohta teete? Teie
värifete ju! (Näitab po. diibleini paa-
le.) Seda kihwtikammas teie ju tun-
nete!.. noh, ja kõõpinaene! Koik
selge kadunud, sest et tal lappi ei ole!
Hemmer (on kõrgemalt ruumist alla tulnud,
kawatult, aga imaselt walitjedes- ja juur-
de lainud. Kartlikult). Narmi ja mina...
mei proovime transparentpilti jõuluk-
säl põletamine me ärkliakna pääl
ikka küünalt.

Rütling (nagu tuleks ta nüüd meelemar-
kusele, liiskab Hemmeri wastatahtmist
ja wastikult ära. Hemmer läheb häbeli-
kult ja kartlikult kõrgemas ruumi
tagasi. Siis ilawalt Hemmeri jõnadesse
kinni hakates, nagu enesele). Oige!
Transparentpiltid on nad proovinud!
Olen ifegi jelle juures olnud!
Õpetaja. Noh, siis! Ja Rosa on kind-
lasti ka wahel küünlatule juures-
ärkli- õmmelmed!

102.
Rüttlina (hüüab clavalalt efinest ukse
poole par). Rosa... Rosa!

Rosa (näpustöö käes, tuleb efinest ukse
sest par.)

Rüttlina (clavalalt). Kas teie ole ka mitte
jagerasti ärklis-õmmelnud... Kuni hil-
ja õfemi? Künlatule juures?

Rosa. Muidugi, herra Rüttlina! (Jotub
ärklise, õmmleb.)

Õpetaja. Noh siis! (Pr. Liebleini poole.)

Kus müüad aga õmmeliku perekonda
teavad, jääl hakkavad nad uurista-
ma!

Rüttlina (clavalalt, nagu enesele). Rosa
on õmmelnud... ja Henner ja Nanni
on transparentpiltid proovinud...
sest et jõulukoos ikka neid teeme!

(Apulanderi ja pr. Liebleini poole) Lõõb
keid kaardus ära, et meie siin nii
ilufasti üksteisega elame? Õpetaja
herra! Minu Maria pääle on nad
koik nagu kurat hinge pääle!

Õpetaja. Seft et ka kõige pareim ja
kõige tublim ja kõige ilufam on üm-

ber kaudu! ¹⁰³ Ja left et nad veel ial pife-
matgi asja leidnud ei ole, mille külge
oma musta peju üles riputada!

Pr. Lieblein (rahulikult oma pakkasid üks-
teise ümber keerutades, kuuvalt). Pifemat-
gi asja? Koguni juure asja!

Julander Naesed on soldatide järele
lainud!

Rosa (tõuseb ärksis-üles). Ma palun teid,
Julander! Jätke koos järele!

Pr. Lieblein Palun jona! Mina lämen
woodis ja palun eme magama jäämist
oma waga palweid! Koputatakse maja
ukse pihta. Mina akna juurde. Näen
all üht pakku moori seisma! Kõõffi-
naene, hüüan mind alla, miks te mind
jagate? Mina olen magama jäämas-
ja palun oma waga palweid! „Ruttu!
Ruttu!“ löötputab tema. „Günther mak-
jab ja lähed ära! Meie peame kalle järe-
le! Temaga ja metšäulema prouaga
on midagi lahti!“ Nii pea kui mina
jona, metšäulema proua kuulens - üks,
kaks, kolm undruk selga ja rätik

104.
ümber ja ilma jukkadeta ja kingadeta
välja külma kätte ja güntleri pääle
mähti pidama!

Rüttling Kuhu ta läks?

Pr. Lieblein. Ta hüüdis-fia, nagu Kehas-
taturd pärispattife! Offe mettäulema
majasse! Ja tagaustelt siise... ma ei
jaa seda keifiti ütelda, kui ma üt-
len: nagu türas oinas!

(Hennes kõrgemas ruumis juures hie-
mus.)

Rüttling (wangub ühe filmapilgu,
jaab eneselt koke woitu. Abita, pedae-
gu nutufelt). Minu arimfam Maria!
Skulge ometi, õpetaja herra, kuidas
näd minu Maria kallal on! Õpetaja
herra! Tänavu kevade oli mettäule-
ma maja hospital! Hennes, Nami,
wandaema ja mina... kõik pikali
maas haiged!... Sääl talitas ta meid
üsnä üksi ööd kui päewa kaks-näda-
lat arga!

Õpetaja. Kuni ta wümaksife kokku
langes! Ma tumen ju seda naesterahwast!

Küttling. Sellega ei ole midagi veel aji lõpetatud! Mis teeb ta, see häa, wabwa naine? Matratsi peal pikali olles, lafeb ta ennast veel toast tuppka kanda ja waatab meie kõikide juures järele, kas me ka oma rohtu saame ja kas meie woodid ilufasti korras on! Ja kuidas nad nüüd minu Maria kallal on! (Waa-
tab nagu abrotfides ringi. Tema pikk
jaab Rofa peäle ärklis peatama. Äkki)

Kas te soldatite ka majasse järele tulite? (Peab ikka Rofat filmas. Woi-
Duroõmus.) Juba paar nädalat aega elab majas ka teifi inimmi! (Pr. Lieb-
lein hakkab Rofat tähele panema)
 Rofa! Teie olete noor tüdruk? ärge ajage vastu... tunnistage üles! (Palu-
Des) Rofa, ütlege ja!

Pr. Lieblein (kes Rofat enam filmast ei lafe ja nagu oma ohwri ümber keerleb).
 Preili Rofa! Üks küsimus! Mink-
 te enne Juländerit palusite, et ta järe-
 le jätaks? He? On teil tarwis millegi
 eest karta? Palun wastust!

106.
Rosa (Kelle terve neitfilix uhkus en-
nast kõige ägedamalt püsti ajab. Põle-
rate filmädega) Kes julgeb minusse
puutuda?

Pr. Lieblein Oi oi, viha on kahtla-
ne!

Rüttling (käheb Rosa juurde ärkliselt)
Rosa... ütlege ja! Minul on kõik
mängu pääl! Ja felle... Kellest felle-
jarnast räägitakse... (Kartlikult,
nagu värujeks ta juba felle mõtte juu-
res, et ta juba kunagi tegema peab)
felle peatkiin ma ju... maha põmmu-
tama!

Rosa (on jahmatatud). Maha põm-
mutama?! (Võitleb melega, veripu-
nane häbi pärast; kibedalt). Et... Kee-
gi ilma fiuta ei kannataks... ja!
Minu juurde tuli Günther! Sagedas-
ti... minu juurde! (Jstus jälle, kõige
jigavamat häbi tundes, oma töö
juurde)

Pr. Lieblein (väidurõõmus-venitades)
aha! Nüüd käib kell õigesti!

Opetaja. Nõnda siis! ¹⁰⁷ Ma tunnen
ju proua Rütlingit!

Rütling! (nagu oleks-lumpainaja te-
maft lahkunud. Wõiduroõmus). Kas
kuulsite nüüd?... teie häbitundmata
keelikud! Mis juhtub walgufer feifab
minu Maria nüüd! Ja Günther!...
raene pois! Kus nad aga tema
pääle kiviga wifata saavad! (Wõtab
rõõmu pärast õpetaja käest kinni) õpetaja
heerra! weel feifab minu perekond!
(Pöörab Julanderi poole) Jumalaga,
Julander! üttele oma üdele, nüüd nae-
ran jälle mina! Proua Lieblein!
Terwitage siidamist panku kõrthinaest!
Ja kui ta käed up pärast lõhki lä-
heb... ütelge, ma annetan pärja!
(Naurab)

Pr. Lieblein (on nuttu und ruku äär
maha lasknud ja ennast minemiseks
walmis teinud. Rofale). Oo, preili Rofa!
Ma ütlen ju ikka! Oo, need, kes päe-
wawalgel waga näo tewad, uh... need
on jalaja idea hullemad! (Pah. cest ära)

108.
Julander (mures). Jälle midagi! Mis
minu vanamoor ütleb! (Pah. eest ära)
Rütting (hingab kergemalt; istub). Koik
mööda! Ah... oli see aga hirmus unne-
nägu! (Naerab rõõmsalt) Ha, ha!
Kaks lasteta naist, need kisklewad jumma-
la ja kuradiga ja lähewad kadestusest
meie pärast lõhki! (Tõmbab rõõmsalt
hinge tagasi) Ah! Koik mööda!
Minu meelest oli, nagu tahaks jää-
külmi madu mulle ihu pääle rooma-
ta!... ja minu keha ümber... ah!
(Rofa poole) Rofa! ärge pange pa-
haks! Aga jälle oleksite teie mulle
peadegu ilusa suu keitnud! (Rofa
töötas figawasti häbistatult, ilma
et üles waataks)

Õpetaja (rõõmsalt). Proua Rüttingi
külles hammustawad need keelikud
oma hambad puruks! Kui neil neid
weel on!

9. etendus.

Õpetaja. Rütting. Rofa. Hennes.
Nanni.

109
Nanni (tuleb juur kimp põllulilleid käes, ruttu-
ga pak. üft. Nagu oleks ta jooksnud. Rõõmus,
et ta ifa rõõmja olema näeb). Jha! Krahwi
rannet tuleb juba teed mööda!

Rüttling (rõõmsalt). Ha! Saäl ta ju on
minu perenaene!

Nanni (jagab lilled värskete kimbukeste
kaupa väija. Pistab ifale ühe kimbukese
kübara pääle). Jha... see sulle! See Hen-
nerile! (Ruttal kõrgemasse ruumi, annab
Henneriile ühe kimbukese. Siis Rofa juurde,
temale lilleid andes.) Preili Rofa! (õpe-
taja juurde) õpetaja herra! (Annab
jellele ka lilleid) Sinule toin ma ka
midagi! (Annab limule rohilisi lehti)
Tso! (Rüttlingile) Jha, sina saad veel
midagi! (Lüüakse teha) Tso mulle
krahwi juurest midagi maiusasja
kaasa! (Teeb akna lahti) Niiid
toon ma ju piisfi ja mantli välgis!
(Käskides) Jha, ja jääd istuma!
(Teifist usfest par. ära)
Õpetaja (naerab). See oskab komande-
rida!

110.
Rüttliling (naerab). On see aga tudouk!
(on pusti tõusnud) õpetaja herra!
Meie jõidame ju tixk teed ühes!
õpetaja ja Kuni ristteeni. (Seab
ennast jaldu tarwis valmis. Korral-
dab oma musta nahktaskut.)

Rüttliling (naerab) Ha... ha! Terwe see
lora!... Kabe lasteta naese poolt! Proua
Julander ja köötkinaene!... ha... ha!
Oma künnaltega akna pääl... ha... ha!

Nanni (püüsi, mantli ja reifinotiga
teieft usjeft par, mille ta omia taga
lahti jätab.. Teib walju näo. Paneb
koti ja püüsi laua pääle, juis Rüttl-
lingile, mantlit ette näidates. Wal-
jult.) Jha! Waata õige fua! Mis-see
fiin on uue wihnamantli fies?

Rüttliling (teib, nagu kardaks ta). See
on... auk! Sigariga põletatud.

Nanni. Ja jda ütles ja päris rahu-
likult? Kas tead, mu armas ida,
mis-nüüd fimmil? Pänasft pääle kee-
latakse fülle fuitetamine lihtfalt
täiest ära! Lopp!

111.
Opetaja. Teie, jellel on tõesti midagi
minu Therest! (Nanni hakkab kõvas-
ti naerima).

Rütting (istub, rõõmsalt naerdes; Nan-
ni tema põlve pääl). Minu Nannise =
ne... minu (armas) rõõmus... minu
Kallim! See on minu tütar! Jkka
rõõmus... ei tee kunagi pahandust...
Kunagi ei valeta... minu pere naene...
(Nanni vabastab emast ja hakkab tafa
nutma) Missäraast ja nutad?

Nanni (kõvasti nuuskudes) Ah, ifa!

Opetaja. No... mis ta minu on! (Nai-
tab Hemmeri poole) Kus need iksteige
külles ripuvad nagu tarjad! Ja see
peab ainult nurgas seisma!

Nanni (nuttu pääsemispeetä tarvita-
des). Ja... ifa! Kõnda see on, nagu
õpetaja ütleb!

Opetaja (Hemmeri eest vääkides) Kus-
juge ta õmeti ka jia, Rütting! Ma
arvan, ta on minu küllalt karista-
tud!

Rütting (võitleb enesega, siis pooliti

112.
Hemmeri pääle waadates, karidalt).
Noh... tule joo- jua, et õpetaja jinn
est palub! Jstu! (Hemmer tuleb pik-
kamisi lähemale ja istub ija kõrva-
le. Rütting walul kull.) Poiso... oled
mind täna kümme aastat vanemaks
teinud!

Hemmer (liigutatud, hoiab käed näo
es ja nuuskub taha).

Nanni. Ah ija! Anna talle ometi
andeks!

Õpetaja. Ta on ju eksinud, aga armas
tulest oma vanemate vastu!

Rütting (lahkumatt Hemmerile). Jäta
kõinamine järele! Et ja seda tegid, et
ijal ja emal neid keelepõksjaid kallast
ära hoida!... see on ju midagi! Ja
kuidas- ja seda kandid... nü üsna enge
jisk matjid... õigus... see on midagi!
(Fouswa walu ja wibax) Nga kellegi
teije pääle jüüsi ajada... ja päälegi
Güntheri pääle, kuna ja tead, ma
olen tuhakorda ütelnud, ainult
Güntherile ei pea mitte ial ülesobut

tehtaina... Kuna ja tead, kuidas ma
113.
igakord kurvastanud ja mures olnud
olen, nii tihti kui me Güntheri üle
midagi halba oleme kuulnud linnast...
ja nüüd on ta jinnu ees ka veel pääst-
nud... (jügawa waluga) et ja seda oma
pää pääle oled saatnud... (unesti tuli
wihafeks saades) mine... ma wõiksin
jind muuwa maha liina!

Nanni. Ah, ja, anna talle andeks!

Opetaja. Tä kahetseb seda ju, ja ta ei
tee seda enam!

10. etendus

Ürdifed. Günther.

Günther (tuleb näikefse pakikefse joonis-
tustega teisest uksest parast).

Rütting. On teil nüüd joonistusepabe-
rid käes, herra Günther?

Günther. Ja! Koik korras! (Näitab
paki ette) Annantäna ära!...

Rütting (mätetes). Ja homme lähete
jälle ära! Kuhu.

Günther. Seda ma ei tea!

Rütting (paludes). Ah, herra Günther!

117
Kui teie ennaft õieti natuke enegi
korralikult hoida jõuaksite! Kui
teil käfi halvasti käib, teie teate,
kus ma elan! (Liigutatult) Et teile
täna veel jumalaga jätmiseks minu
majas seda juhtuma pidi... herra
Günther, andke andeks!

Günther (kes ennaft Rütllingi es-
siindlasena tunneb, kohmetult palub):
See igawene andekopalumine! Mille
eest siis? Teie olete mulle ju alati ai-
nult hääd teinud, nii kauda kui ma
mäletan! (Pöörab häbelikult ära)

Rütlling (keda Güntheri sõnad nõnda-
sarnuti walusti püüdnud, pöörab
ka häbelikult ära). Siis-Hemmerile).

Palu teda, et ta sulle andeks annab!
Siis tahan mina ka katkuda, kas
ma seda ära unustada juan!

Günther (wastumeelt püüdnud selle
pöörde läbi). Aga herra Rütlling...
jätke õieti... see ei ole kõne wäärt!
(Hemmer on jahmatatud. Püüdnud
hambad kokku. Seifab nagu põrandal)

Külge kinni Kasranid.)

Nanni (taha, kartlikult). Hinner,
tee seda!

Rütkling (kuna ta Hinnerit nagu
kinnikasranid jisma näeb, kurjaks-
saades). Mis? Sina mõtled veel? Kas
saab? Ollukohe! (Kuna Hinner en-
naft paigast ei liiguta, võtab Rüt-
ling tal käevarrist kinni ja tahab
teda vägisi Güntheri juurde toomata.)

Hinner (hakkab ägedasti vastu pa-
nema; kifub ennaft vägisi isa kätt
lahti; ägedalt). Jaa! Loo mind pa-
rem juurde!

Nanni (kartlikult). Hinner!

Rosa (hirmunult pisti). Jumala
pärast!

Hinner (ei saa ennaft enam valitjeda.
Lahtepääsenud vihaga Güntheri kalla-
le). Sina näru! Sina kelu! Sina
koer!

Rütkling (astub Hinneri ja Güntheri
vahel. Tõmbab Hinneri kagasi. Hen-
ner seisab ja hingab raskelt. Rütkling

116.
tumedaalt, pikkamisi). Armsad lapsed!
Mis on juis-meiega?

Nanni (nuuskudes). Ah ifa! Armsam
ifa!

Rütting (paenutab Hemuri pää üles
ja wahib talle pilmi). Nüüd olen ma
finnuft läbi näinud!

(Hemmer kipub ennaft lahti. Meelt
ära heites, uspest kõrgeimal ruumis-
ära. Nanni temale järele.)

(Wankri mürimat on kuulda, mis
maja es-peatab.)

11. etendus

Õpetaja. Rütting. Julander.

Rosa. Günther.

Julander (tuleb kobe selle järele
pak. cest. Jääb alandlikult, kübar
käes, uspe juude seisima). Herra
metšaulem! Wanker on fiin! (Wõ-
tab Rüttingi reifirosti ja püüfi.)

Rütting (ajab wikkamantli selga
paneb kübara päha. Heärakifelt
rahulikult). Julander! Mis ju
naene teeb?

Julander (mures). Tä on ^{117.} pikali jän-
gis ja jõnnab!

Rütting. Ehk tantsib ta täna veel!

Julander. Pilgake aga! (Rüttingi
koti ja püsfiga pah. eest ära.)

Rütting (läheb, ilma et Hennesi enese-
malituse kaotamisest saadik Güntherit
kuudagi tähele pannud, või teda ühe
filmapiilgugaagi puudutanud oleks. Rosa
juurde, koputab talle öla pääle. Siis il-
ma Güntheri pääle vaatamata uufe
poole). Opetaja herra! Tülge!

Opetaja! uufe juures. Nutufelt). Ah,
herra Rütting! Oleskite ometi teie
Hennurile jõe appi karanud!

(Opetaja ja Rütting eest pah. ära.)

12. stendus.

Rosa. Günther.

Günther (seifab kokkumult).

Rosa. Günther, ei ole enam pidamist!
Ta kaldub edasi, wägigi edasi!

Günther. Hennes... mis? ja Rütting...

Kas nägid? Mitte poolefilmaga ei
vaadatud ta enam minu pääle! Naagu

118.
ei oleks mind tema jaoks enam ilmas.
Rosa (lavalt, kartlikult). Seda ja ei
ole ka! Ta ütles juba eimem, ta põm-
mutab kind maha

Günther. See oleks veel vara!

Rosa (Kartlikult). Mine ära! Mitte
alles homme... täna veel... täna ööfe!
(Wankrimürinat on kuulda ja läbi
juure ärkliakna on näha, kuidas juur-
jahivanker Rüttlingi ja õpetajaga
ära jõidab. Günther ja Rosa waata-
wad wankritele järele.)

Günther (astub akna juurest tagasi.
Nagu enesele). Ja... ja! Ma olen
tunistusest waba! Siis woin ma ju
täna ööfe kaduda! (Mõruda pilke-
ga.) Hidi! Günther on jälle waba!...
ifegi waba kui lind! Hurra kõik
litsberlikud närud ja kolwatud tüd-
rukud ja hulguised! Hurra... maa-
ilm jätab minna es jälle lahti na-
gu... kuidas ma pean nüüd ütlesma...
nagu hiirelõks! (Wahaeq.) Ja fina
lähed homme Altenhofi õublesma?

(Kofa nükutab pääga. "Günther aimab
täpakesti ümberõmmelusmafina
mõrmat järele.) Wurr... wurr... wurr...

(äkki) Kofa! Jstus jääb oma elupäe-
mad ära! Kas tead, mis! Oota fina
mind täna õõse Altenhofi piirikivi
juures! Meie läheme üheskoos!

Kofa (hurratanult, taganeb tagasi)

Mina sinuga? (Raputab ennast)

Günther! Seda mitte ilmasgi! Mitte
jona enam! Ela hästi!

Günther. Kofa! Mul ei ole enam
hõtegi peatust! Sojaväe juures oli
omelti veel oma fondus ja oma
"pead" ja raudsed sidemed! Aga
mind üjutab mind (võab) jälle välja...
tont teab, kus ma põhja vajun!

Kofa! Üle piiri ehitatakse palju!
neil on ehitusejoonistajaid tarvis...
ma oleksin juba sinem sinna pida-
mis minema...! Sädal võin ma ra-
ha teenida... omale elu aidata!

Kofa! Kui ma ainult üks kord siit
ära olen! Ma teen jämeda joone

120.
terve oma senise elu alla ja hakkam
firmaga päris-otlast pääle! Uus
koht ja uus elu!

Rosa Günther! Ma tahan ühes firmaga
jurma... aga elada ei või ma firmaga
mitte!

Günther. See on tõsi, Rosa! Ma olen
aga nõnda pöri fees-lõtkunud... ja
patukurat on mind wedanud jia ja
firma... kõikidesse porilompidesse!
Ja jäl ärgan ma ükskord hommiku
ku üles... nifugufes-patumajas... tüüru
ku kõrval... See magas weel. Minu ihu
ja hinge poolelt wäsinud ja rsidunud...
maatani aknast wälja! Klaafselge,
taewafinine pühapäewa hommik!
Kellad löiwad... minnesed tee pääl
lähedale kirikusse! Näen ma jäl
ühte meest tulewat ja terma kõrval
noor naene - ja wiivad kättpidi last!
Nifugune wäikene, kema meheke...
nagu taewainglise... ja wäikesed jala
kefed käiwad tipatapat... ja ifa ja
cuma jäl kõrval! Korraga kiskus

121.
väike korn eimast lähti ja naerdes
es! "Ja, kange nagu karn, temale
järele: "Oota, küll ma ju kätte saan,
jina rott!"... Ja eina kõige taga
nagu häa lõksus kana! Siis-meer
laps jälle hupsti kätte päale, soit... soit... so-
lele, üle oja onule...! ja väike kelm oma
pifitillukeste parkude pehmete käekestega
katsub ifa nina, kas teda mitte lahti
kruiidasi jaa! Ja naeravad kõik kolm
häa meele pärast... nõnda et...

Rofa. Ja siis... edasi!

filmiteer (taha, mõtetes). Edasi... enam
midagi! Ja olivad siis juba mööda ja
mina tulin jälle axna juurest ära.

Kaeritusk lämbunud toas magas-iskas
weel. Üks kõlvatus oli see... ma arvan,
iga hingetõmbus oli jelle juures weel kül-
watus! Rofa! Nõnda olen ma ümber
ajunud! Lina oled eimene, sinu päale
olen ma puhtate filmidega waadatud!
Sinust võin ma legu pidada ja sind
võin ma amustada... sinu kõrval võiks
see kõik tõeko saada... see oli ju nii juudamest

armas ja ilus... need kolm jellel puha-
päeva hommikul! Väikene, see peja
ja fina ja mina... ja nüfugune kena,
väike kott meie kõrval... (Rosa hak-
kab muusfina) ja kõik paha kangel,
kangel meie taga! Oo, see oleks ilus!
(Paludes) Rosa! See oleks veel minu
aitukene pääfimine! Perexond... nae-
ne ja laps... Rosa! See oleks nii ilus!
ära lae mind põhja vajuda!

Rosa (töstab rabeaja järele päa üles
Rahulikult, kalgilt ja mõrudalt). Kelle-
ga ja jio minu järeft klaafi ölle
pääle käe oled loonud?

Qünther (töendades). Rosa...

Rosa (takistab teda edajäädakimast
Karmilt, mõrudalt). Mitte jona!

Mina ei ufalda find mitte küine
väärtgi! Sa jaad mind nõndafamu-
ti petma, nagu teifi! (Qünther ta-
hab midagi wastata) Mitte jona!

Mina ei ufalda find! (Mõtetes enese
ette) Ja kui ma sinuga lähesin...
(Kovasti õhates) See oleks alaline

123.
ootamine jelle filmapilgu peale, kuis ja
mind ära viskad!

Günther. Jalgi, Rosa... mitte idagi!...

Rosa. Mitte jona! See filmapilk peab
ju tulema, nagu õõ päeva järele!

(Nagu enesele) Kui ta ükskord käes-
oleks, siis oleks minu kannatamine
ka mööda, sest et ma siis enam ei elaks!
Sügavalt vett on ju küllalt! (Kõvasti
ohates.) Aga see film kõrval käimine,
nagu vaene koerake, kes minutist mi-
nutist ei tea, kuna ta perimees käe-
rünnafeks-löögiks üles tõstab! (Günt-
her tahab midagi ütelda.) Mitte jona!
Mina ei ufalda sind mitte küine väart-
gi! (enesele, kartlikult.) See saab kibe
ootamine olema! (Waherag.) Aga kui
ja... tõsiselt arwad, et ja minu läbi
weel omaft kõwatuseft wälja saad... ja
parema du fiske...

Günther (koige suurema rõõmuga).

Rosa! Sina hää! Sina ootad mind piiri-
kivi juures?

Rosa (siigavasti liigutatud). Minu

124.
Jüüd ei pea see olema! Alis-minusse
puntuub, ei pea ja mitte põhja wa-
juma... Jina waene inimene!...

(Eesriie.)

Kolmas waatus:

Ümber kell kümme õhtu. Kemmer on
waewalt näha, rüüdes-fohwa pääl kõr-
gemmas ruumis ja magab. Näitelawal
olejad ei tea tema jäälolekuff midagi.
Pildi juures põleb jünise klaasi all öö-
lamp. Rosa istub laua juures keskel
ja õmbleb lambitule juures. Pr. Traut
istub selle pingi äärmise otja pääl,
mis ürkliis-jina ümber ringi käib,
ta näib praegu kodu tulnud olevat
ja ei ole weel teifi riiduid selga pannud.
Ta on kõik aeg wäga rahutu, mida ta
Rosa eest hämmeliga warjata tahaks.

Tõuseb ikka jälle ^{125.} püsti ja waatab ärki
aruaft wälja, nagu ootaks ta kedagi
igatpusega.)

1. etendus.

Rosa. Pr. Traut.

Rosa (õmbleb väga wiigasti, ta on isearali-
ses äritatus meeleolus, mida ta ainult waewaga
tagasi hoida suab). Ioo!... Weel paar nõlla-
pistit, siis olen ma walmis! (waatab oma
taskukella) Wie minuti järele kümme!

Pr. Traut (nagu oleks ta kabinet kuul-
nud). H! (Tõuseb üles ja kuulab.)

Rosa (kuulab ka, siis) See on ainult tuul,
proua Traut!

Pr. Traut (istub jälle petetult maha ja
ohkab taha). Ah jumal... ja! Riiko-
raske päew!

Rosa (õmbleb wiigasti, siis) Et teie üksi
kodu tulite? Kas proua Rütting walit-
sija juures ei olnud?

Pr. Traut (kõrvalpeigeldes, katkub oma
rahutult warjata). Tehke parem oma
töö walmis!

(Wahedeg)

126.
Rofa Wanaema... täna karjub kaks
terwe öhtu... Nutab wististi ikka
weel oma porgi taga! (Kaastundli-
kult, etteheitwatt) Miko-ka herod
Rüttling nad ära uputama pidi!

Arwab ta firo, Kasfima ei tunne mi-
dagi, kui tal ta pojad ära wäetasse!
Fr. Traut (peaargu kurjalt). Miko-pidi
ka Hennert nii hääd fida olema?
oleks ta neid Kasfirapeid uppuda
lafknuud! Rofa... ärge hakake teie
jelle, miko-ga pääle! Siis löpib teie
niit otfa!

Rofa (õmbleb wirgasti, on wünnase
nöelapioste teinud). Soo! Walms!

(Toufjeb üles, paneb oma õmblemise
riistad ruttu kokku astub ärklift
wälja, lähel enam ettepoole, puhil
lõngastjad riiste päält ära jne.
Paneb oma õmblemise nõnud kokku...
ühe Kaunis-juure musta nahktasku
jisse.)

2. etendus.

õndifed. Fr. Rüttling.

Pr. Rütling (avab tavaliksti ukse pah. es
ja pistab päa tuppa).

Rosa (näeb pr. Rütlingit). Tääl tuleb ju.
proua Rütling! (Teretab väga lähedalt,
Tere õhtust!

Pr. Traut (hingab Rosa sõnade juures
kergehäda tult. Ta ei näe oma koha
päält pr. Rütlingit koha, jääb istuma
Kergehäda tult hingates) Jumalale tänu!

Pr. Rütling (alles ukse vahel) Kas
lapsed magavad?

Rosa (külmalt) Nad läksivad ammu
juba magama!

Pr. Rütling (astub kaugeinale tuppa
~~ast~~ ärkli poole. Ta on kahvatu ja
väga väsinud, katseb aga veel natu-
ke rõõmu näidata. Näeb proua Trau-
ti, kes liikumata jellefama koha pääle
istuma jääb.) Tere õhtust... emä!

Pr. Traut (vaatab talle uurivalt otse).

Maria! Jäid kana ära!

Pr. Rütling (istub väsinult, proua Trau-
tist natuke eemale, nõnda et ta natu-
ke pimedusse jääb). Nagu see valitseja

128.
omade juures ikka on! ... Nad ei lafe
find ju ara!

Pr. Traut (lukkab Rofale, kes walmis
minema on, ärkli laua pääl walmis-
pandud raha ette). Rofa... teie palk!
Kaks nädalat ... eks ole?

Rofa (on emast minemiseks walmis-
jäänud). Ja! Karwapäält! (Wõtab
raha) Täna näga!

Pr. Rütling (oma tooli päält). Meie
täna näga, Rofa! (Rofa waa-
tab umbusklikult proua Rütlingi
pääle ja pörrab siis tema juurest
ära.)

Pr. Traut, Ja kui meil teid jälle
tarwis on... tulete teie jälle meie
juurde? Ja?

Rofa (proua Trauti vastu isikapi-
damlilikult ja loojalt). Nagu jumal
tahab, proua Traut! (on oma juure-
rätiku ja nahktasku wõtnud jätab
jumalaga.) Proua Traut, elage
hästi!

Pr. Rütling Jaäge ometi täna weel sija

Rofa (waatab pr. Rüttingile otfa). Ei...
u!

Pr. Traut (näitab akna poole). Täna...
niisuguse pimedusega!

Rofa. O... see ei tee mulle midagi! (Pr.
Trautile. Soojalt. Lündleb teda.) Olage
hästi... prona Traut! Olage õige...
õige hästi! Teie olite ikka nii häa
ja lahke! (Nurksjub.)

Pr. Traut (imestades). Mis teil siis on...

Rofa?

Rofa (prona Trauti juurest ära, nixutab
prona Rüttingile pääga). Hääd ööd!

Pr. Rütting (kuna Rofa, ilma et talle
kätt andnud oleks, lähikese terwitusega
terraaft mööda minna tahab, Rofa
kätt kimmi püüdes.) Teie võite ometi
mulle ka kätt anda! (Rofa tõmbab
oma käe ruttu ära.) Teie värijete
ju!

Pr. Traut. Mina ei saa targaks, mis-
jelle tüdrukuga täna on! On talle
moni õnnetus juhtunud... wõi on
ta luure loofi wõitnud!

Rosal (täna nuttis)¹³⁰. Ah, wanaema...
ma ei tea mitte! Mul on täna, na
gu weel mitte kunagi! Hääd ööd...
hääd ööd! (Pah. eft ära.)

3. stenõus.

Pr. Rütting waeneseine! Ei tea ife
gi, mis ta tahab!

Pr. Traut (münd, kus ta pr. Rüttingi
giga ukse on, lähemale nihkudes)
Maria! Kas saatfid aja lõbufasti
mööda?

Pr. Rütting. Oli päris lõbus! Ema,
ja oled küll väsinud! Mine magama!

Pr. Traut (nihkub ikka natuke lähe
male. waatab pr. Rüttingile hoolit
sedes ja murwalt otse). Sa oled kahwa
tu! Oled sa siis nutnud?

Pr. Rütting Ah ei! Aga ema... mi
ne magama! Oled emast täna pe
fuga waevanud!

Pr. Traut. Ja... ma olen õige tublisti
väsinud! Tee oli pikk!

Pr. Rütting (imestades). Oled fina
ka ära?

Pr. Traut (waatab pr. Rüttingile kind-
lalt näkku). Ja, sin walitjeja juures.
Nad laferad sind terve tada!

Pr. Rütting (kohkub kokku. Pöörab
segafelt ja häbistatult kõrwale).

Pr. Traut. Noh... näed, Maria! Ena
tunneb oneti oma last!... iga häälit-
semist ja kohatamist! Ja täna... nü-
sugune majaperinaene nagu sina...
ja läheb korraga otse peju juurest ära!
Ja walitab nüüd mulle veel ette... ja
olid alati tõde ife! See oli sinu koha-
ne, nagu ewangeliim pühapäewa ko-
hane! Ja Henner oli ka nõnda...
täitja sinu moodi..! Oleks-omal pa-
rem keele otjaft tüki ära hammu-
nud, kui kord waletanud! (Waluliku
inestusega) On nüüd ita korraga
pää pääle pööratud? Henner ei ole
enam Henner... ja Maria ei ole enam
Maria! (Pr. Rütting seifab sügawasti
liigutatud. Pr. Traut nihkub lalle
lähemale. Kõige suurema emaliku
häädufega.) Laps! oma emale wõid

132.
Ja kõik ... kõik ütelda! (Pr. Rütting hingab raskesti; vaikib.) Ehk ei! Kui ful midagi on! Sul ei ole kar- mis sõnagi ütelda! (Laotab käed laiali.) Ainult minu kaisju tule ja nuta jüda tühjaks!

Pr. Rütting! langeb pöurutatult poova Trauti kaisju). Ah emä! (Kogub ennast koha ja teeb ennast wabaks.) "See on ainult mure Henni pära!" See on mu pääst päris-pegafeko-kei- nud!

Pr. Traut. Minu waene laps! (Lü- garasti ohates.) Hennes! Ja! Selle asja kallal, arwan ma, on mul kõigil veel kuu päämurdmist! (Jätkka tafa hoolitsetes ja kaheldes.) Siis-ainult Hennes! Aga jünu pä- raft... Maria, wain ma onneti ra- hulikult magada... mis? (Toufub üles ja wotab lambi lüna päält.)

Pr. Rütting. Aga armas, hää emä- ke! Mina olen ikka, kee- ma olin!

133.
Pr. Traut (ikka veel kaheldes; hakkab
minema). Ma arvafin ainult... nü-
jugune majaperenaene, nagu fina...
nü otse peetu juurest ära! Nõnda siis
ei ole mul tarwis sinu pärast mures
olla? Nõnda tõesti mitte?

Pr. Rütling (juudleb pr. Trauti). Ei, ema-
ke! Ei!

Pr. Traut (rõõmsalt). Siis on asi oige!
Meil on Himmeristgi küllalt! Hääd
ööd, mu laps! (Läheb esimise ukse
juure par. Minnes jälle kaheldes.
Eimisele.) Otse peetu juurest ära!... (Ei-
mese ukse juures par., peatades. Kind-
lustata.) Aga kui sul ometegi midagi
on... Maria... Sa tead minu uft
jääl üleval! (Näitab par. ülespoole
ja läheb eimiseft ukseft par ära)

Pr. Rütling (siigavasti liigutatud.
Seifab nõuuta pimedas. Astub paar
sammu eimise ukse poole par.,
nagu tahaks ta pr. Trauti tagasi
kutsuda. Hinnab taha.) Ema!... (Kõ-
vasti nurkuma hakkates.) Armas

134.
jumal! Ma tahan ju kateteda ja
patust jöörda terve oma eluaeg!
Kinnult minu perekond jäta mulle
rahus kokku. Meil oli ju nü hää!...
(Teiselt ukselt par. ära.)

4. etendus.

Hemmer. Siis Nanni.

(Teise uksi avamiseks läbi par. siin-
nib tuuletõmbus. Uks kukub kõ-
vasti kinni. Selle tõttu ärkab Hen-
mer üles.)

Hemmer (kargab karjatas magamiseks
päält üles. Istub sohva pääle. Tõuseb piisti.
Vaatab ligaselt ümber.)

Nanni (tuleb varsti selle järele õõrui-
tes väike öölambiga ukselt kõrgemal
ruumis. Jätkab et jõutja Hemmerit
naeks). Kes siin karjus? Näeb Hen-

merit) Hemmer. Jina? Mis-ja jäl-
teed? Miko-ja oma toas woodis ei
ole? (Näitab sinise uksi poole par.)

Hemmer (kõrvale puigeldes). Ma
jäin jia sohva pääle magama
Nanni Ja siis karjusid unes!

135.
(Hemmer rikutab pääga) Waene mehe-
ke! Sinu närwid on täiesti haiged!

(Jstub kõige ülemise trepiastme peäle,
poolunifelt, kurwa häälega, unenäguise
rangis-) äratafid mind oma karju-
misega üles! Ja mina nägin nii ilusat
unõ! Karwapäält nõnda, nagu mine-
wal aastal jõuluõhtul oli! Ah! oli see
ilus! Meie kõik ärkles jõulukuuse
ümber! Jja tõmbab oma piipu... oma
suurt!... oma laulis, jina mängisid
wiulid! Just nõnda nagu see oli!

(Kelmikalt, aga madala häälega, nagu
poolunõ nähes-) Ja mina? Tead weel?

(Haljakalt) Ühe käega koputasin
ma kõik aeg laua pihka ja hüü-
sin: bravo Hemmer! Kunstnik
wälja!

Hemmer (wäsinult naeratades) Ja!
Ja teiega tõmbasid minu laiapät-
tist jalaja mandlid ja rosinad wäl-
ja! Lina maiasmokk!

Kasni. Ja! Ja-ifa naeris kas wõi
pikali ja hüüdis kõik aeg: bravo,

Hemmer! bravo ¹³⁶ Hemmer! Nanni!
Kunstrikus wälja! Refinaad ja mand-
lid wälja! (Porus-mokkadeegas ja
nünid aratafid ja mind offe mandli-
jöömife päält üles!

Hemmer (Kurwalt): Ith ja, Nanni!
Oleks ainult jälle nõnda, nagu minewa
aasta jõulupuu all! Mitte üksi mand-
lid ja refinaad... woikfid ka laiapätji
enefe ära jüra! (Nanni ette tripiaff-
me pääle traha) Nanni... ifa! Päna
ei naernud ta enam! Kui ta ränk-
risse ronis!... nü kahwatu ja waikne
ei ole ta weel kunagi olnud!

Nanni (taja nunkjudes): Päna pää-
le lõunat, kui ta minu wastu nü
hää oli... mina ei jõudnud ennaft
enam pidada, pabwatafin nutma!

Hemmer (etteheitwalt): Left et ja ka
jugugi kawal olla ei mõista!

Nanni (lööb tema üle): Sina wahelt?
Kes oli, kes soldati käest andko-
paluda ei tahtnud? Kes temale
kallale korqas nagu metrix?

137.
Hemmer. Mina ei saanud enam parata.
See pidi välja!

Nanni. Ah, Hemmer! Meie ei jõua
jeda kanda! Sel ei ole ruumi! (Trööts-
hides) Pää püsti, Hemmer! Homme
läheb ju see teenistuseft ära ja ei tule
ial enam tagasi! Küll ja näed...
Kõik saab jälle häaks!

Hemmer (Kurvalt) Ei saa ial enam
nõnda, nagu ta oli!

Nanni. Noh, siis natuke väheem ilus!
Siis on õnne nagu oleks paha vaen-
lane ära! Ja näed, Hemmer, homme,
kui see ära on ja kui päike paistab...
mina lähen välja metsa, ja fina
pead ka kaaga tulema, ja ifa ka ja
ema (ka!). - ja meie teeme nagu
ei oleks kunagi midagi olnud! Ja
mina pistan omale tulipunnast ka-
narpikku juurkottesse ja tangin
kuni ma ümber kukun! Näed ja,
Hemmer, wefi ei saa mitte ülespoole
jooksta, ja mina mitte kurbtuseft
nõretada! Mina tahan ja pean

jälle rõõmus olema, ¹³⁸ Henner. Ah
ma jure!

Henner (kurvalt). Ja... ja! Homme
kui päine paistab! (on püsti tõus-
nud) Aga nüüd heidame magama!
Nanni. Ja finamine nüüd oma
kaubrisse!... (näitab efinise ukse
poole par) ja heida ilufasti jänki!
Kuuled?

Henner (nagu tahaks ta minna).
Ja! Ja finamine magama!... Nann-
ni!

Nanni (ära minemas). Ja näe
unes midagi ilufat! Midagi õige,
õige ilufat!... Kuuled?

Henner (trepiastmel). Ja! Sina ka!
Nanni. Henner... magahästi!

Henner. Sina ka... Nanni! (Lähel
trepist alla)

(Nanni tafa uksest kõrgemal
ruumis-ära)

Henner (jelle järele, kui ta kindel
on, et Nanni ära on, lähel jälle
trepist üles, istub sohva peäle.

139.
Mettjiku wiha ja wälüga). Niin
paneb kalle emä wift küll jälle
küünla akna pääle... ja siis...
(wariseb wiha ja wastinnuuse päraft.)
tuleb ta jälle... (Kuulda on, kui-
das majas üks halwasti määratud
üks hingedil kriiksub ja tafa kinni
pandakse, Hennes kuulab.) Aa! Suur-
üks kriiksub! Emä on kalle jälle
ukse lahti jätnud! (Kriiksub. Fr. Rütt-
ling tuleb teiselt ukselt par., Hennes
peidab emast kõrgemal ruumis pime-
das ära.)

5. etendus.

Hennes. Fr. Rütling. Siis Rütt-
ling.

Fr. Rütling (chimatamult, rutuga teiselt
ukselt par. Seifab ja kuulab). See oli
juur üks! Tegigi keegi tema lahti woi-
mis? (Kuulab.) Ega ometi... (war-
waste otjade pääl paar samm uukse
poole pah. ces. Kuulab.)

Rütling (hingelises segaduses; ilma
kübarata, püüw üle öla, hüüab tafa

140.
unjeft pah. ees fiste. Näeb oma naest,
ilma et temast hooliks). It! Ei ole
kedagi! Ainult mina... jinnu mees!
(Warwaste otjade pääl temast mööda
ärkli poole.)

Hemmer (fobwa päält üles. Hirnu =
nult). Jja on tagasi! (Waatab
ärklise.)

Pr. Rütting (Rüttingi järele. Selle
järele, kui ta ennast natuke kogunud
on). Kuft jina jina tuled? Pidiid
ju loofis-olema?

Rütting (wotab püsi olalt ja paneb
ta ärklise jina najale). Pidiid... pi-
did... muidugi pidin ma! Hemmer
pidi ju ka auno poifs-olema ja
on ometi kelmiks-jaanud! (Jstus,
nagu enfele, jinnifides.) Saadan!...
See pörgusit läbi metja! Koiatuled
jaremmat ja pahemat kätt... ja Kan-
nul hirm, nagu Kari werekoeri!
Lääl kargajin ma wankrift ja
kodu! (Waatab kooridi Maria poole.)
Oma perekonna juurde! Oma truu

Maria juurde! (Tõuseb üles, kartlikult enese ette ümisesedes.) Ah... need tuleb läbi metsa!...

Pr. Rütting. Tuleb läbi metsa? Kas joo jahimees seda ei tea, mis see on? Mädaapuu, mis ööfe hülgab!

Rütting (nagu oleks ta nature rahustatud).
Ja... ja! Niiugune mäda ahi see wift küll oli! (Seab omale küünlaajala ja tõuseb korda.)

Hemmer (kõrgemas ruumis, kasvava hirmuga). Jaa tagasi...!

Pr. Rütting. Robert - armas Robert... on sul midagi wiga? (Paneb oma käe tema otjariifi pääle.)

Rütting. Saadan! On sul aga kuumus! Kafi ära! (Wirutab tema käe ära. On küünla põlema pannud. Teeb nagu tahaks ta ärklis midagi otfida. Walgustab küünlatulega ärkli põrandat, waa-
tab aga jelle juures iska oma naese pääle.)

142.
Pr. Rütling (tõusva hirmuga, teema kõrval) Mis ja tahad? Mis ja ot-
sid?

Rütling (otfib päält näha agarasti pörandal ja waatab jelle juures ikka jälle Maria pääle). Eks juba leidu!
Hemmer (kaswawa hirmuga) Mis ta jääl ärklis omesti offib?

Rütling (ärkli pörandal offides ja Maria pääle waadates, koleda nalja-heitmisega). Näita jia mulle tule, Maria! (Annab talle küünla)

Pr. Rütling (wõtub warises küünla ja walgustab pörandat. Hoiab kõik aeg küünalt nõnda, et ta oma keha-
ga walguse akna poole ära katab).
Mis sul kadumid on?

Rütling. Eks juba leidu! (wähe-
aja järele.) Kui ma ainult paremi-
ni näeksin! Annas Maria, pane
õige tuli akna pääle!

Pr. Rütling (juurechinatusega, ajab
wastu). Mis sul mulde tuleb! Siis-
näed weel wähem!

Küttling (äkki pöranäält üles, tõmbab
nünna proua Rüttingil käest ära.
Hirmus kurjaks saades). Kurat!
Seda tean ma küll ise, kuidas ma
koigeparemini näen! (Paneb küün-
la tugewa loogiga akna laua peäle.
Jotub ärklis-piingi peäle. Paneb käed
risti.) Maria! üteldakse, valgu-
tõmbawat koifid ligi! On see õige?
Pr. Rütting (on jahmatunud, vahib ilma
et sõnagi juurest saaks, värisedes Rüt-
tingile otse silis taha, kartlikult). Ro-
bert!

Hemmer (on käsipuu juurest lohva peäle
läinud). Nüüd on ta emale lõngu
pannud...! Kita jumal, mis peab
nüüd saama!... (Püüab pää meelt ära
heitse lohva peadja jisse.)

Rütting (naerdes). Mõtle ometi, Maria!
Jegi oma kübara kaotasin ma meffas
ära! Nõnda jooksin ma!

Pr. Rütting. Mis parast siis? Jeesuse
nimel!

144
Rütting (kelesta hümoriga) Tead,
metjas ei olnud mul enam julge
küllalt! Wüf lossis!... kui see ja-
hi pääle lähel... ja lähikese nägemis-
lega on ta ka... see peab mind järwe-
de poolest veel wanaks-põdraks!
(Naerab täieft kõrilt. Po. Rütting
seisab nagu kiwistatud.)

Hennu nagu oles ta äkki mingi-
sugusele otusele jõudnud, sohwa
päält üles) Jumal aita meid! Pääs-
ta meid meie waenlastest! (Rütting te-
pist alla ukse juurde pah. ette) See
peab olema! (Pah. eest ära)

Po. Rütting. Robert! Sul on pala-
wik! Mine magama! (Pahab
küünalt wotta.)

Rütting. Mina ei taha häbiwoodige!
(on küünla jälle tugewa löögiga
akna pääle pannud.)

Po. Rütting (palub). Robert! Wota
tuli ära!... Ole hää! Ma saan find
igawesti tänama! (Pahab küünalt
wotta.)

Rütkling (kolledalt naljatades) ^{145.} Laste
aga põleda... armisa jumalakuks!

Mie oleme ju waga ristiniimised!

Pr. Rütkling (tema jalgase es). Robert!

wõta tuti ära! Mitte enam edasi!

Ygal ühel on elus oma tüme filmi-
pilk! Ha filmul wabest!

Rütkling (kolleda humoriga). Mi-

nul! Peaksin alles meelde tule-

tama! Wõib olla! Wõib olla! Ha...
ha!

Pr. Rütkling. Robert! Halasta! (wõ-
tab tema põlwe ümber kinni).

Rütkling (wirutab ta enesest ära).

Tee ruumi! Tulgu, mis tulema
peab!

Pr. Rütkling (on ärkli astmetele waju-
nud. Jaab sinna liikumata).

Rütkling (katseb oma püsi. Waatab,
kas jelle juures kõik korras on. Pa-
neb püsi risti üle arklilana). Loo!

(Jstub ärkli püsi pääle. Kolleda
humoriga) Nüüd peab jahimees-
rebasi wahti! Sääl on tal püso...

146.
ja rebane teeb talle asja kergaks!
Tuleb ifegi tema juurde majasse!
Nagu pagar saiadega! Ha... ha!
Kui need mõlemad kokku jattu-
wad... Kes küll enam kartma peaks
rebane või jahimees? Haha! (wa
healg. Siis enese ette, ilma proua Rüt-
lingi päale waatamata. Kalgilt) ju-
felle koha pääl jäl... tead weel,
Maria... ütlesid ja mulle ükskord
kõrwa siiski, meie ei ole enam üksi
juunal tahab meid perekonnaks
teha! Ja kinkisid mulle ifiti Hen-
neri! Pa oli kõigeparem, kõige arm-
sam, kõige toreدام poiss! Ja nüüd
ühe korraga on ta kelmis- ja-
nüüd! (Halastamata pilgates.) Mari-
kuudas see ainult tuleb?

Pr. Rütting! ei otse liixumata ürkli-
aftmul istudes, pärast nunnufudes, Kar-
gab nüüd, ilma et püsti kõufeks, met-
fikult pilgates Rüttingi kallale).

Miks ja siis temale wette järele ei
hüpanud... Jellele kõigeparemale,

armjamaale, toredamaale poijile?
 Kuidas see ainult tuleb? Rahu-
 likult ära uppuda olexid ja ta
 lastimud... selle kõigeparema, armja-
 ma, toredama poiji! Selle ajemel
 pää täis wana naeste muinasjuttu-
 fid! arwafid, wete-ema wõtab ta
 enesele...? Kuidas see ainult tuleb?

Rütling (ilma et Maria pääle waa-
 taks, nagu ise enesele). Ja... ja!... See
 wana muinasjutt wete-emaft...

(Oige lähedal kõlab pauk. Rütling
 ja Tema naene kargawad üles.)

Pr. Rütling (põrandalt üles). Pauk!

Rütling (kargab püsti). Ja mitte
 kümmeft sammugi majast eemal!

(Tõmbab püsti kätte.) Jumal ol-
 gu sellele koerale armuline, kes-
 minu nina all minul jahti peab!

(Suure rutuga pah. eest ära.)

Pr. Rütling. Päewas-tule appi...
 on see aga öö! (Rütlingi järel
ära.)

6. etendus.

Nanni. Siis Hinner.

Nanni (kifub usje kõrgemas ruumis lahti. Jääb seisima ja kuulab. Ruttab kuni trepini, jääb kuulades seisima, taha, hirmunult). See oli nagu pauk... (õhmatanult, iseenest parandades.) Ei, ei!... (Ruttab esimese usje juurde par., avab selle, hüüab siise.) Hinner! Hinner! ärka üles! Hinner!... Oli see pauk? (Astub usjest par. väljas, tuleb kohe tagasi. Tõusva hirmuga.) Hinner ei ole jäl!... (Seisab natuke aega, siis, nagu oleks ta äkki millestgi aru saanud, ruttab usjest pah. eest ära, mille ta oma taha lahti jätab. Tuleb kõigesurema hirmuga tagasi.) Väljas-puudub isa püstol! Ja Hinnerit ei ole mitte jäl!... (Nagu kerkiks üks hirmus mõte tema sees üles. Kaitseb vägisi vastu.) Ei... ei... ei...! Midagi... midagi!

Seda jumal ei lafe jündida! See ei
olnud paus! Ei! Ei! Midagi!...
Hemmer ei tee kärebelegi midagi wi-
ga!... Jumal waatab meie pääle...
ja jumal ei lafe ülekohut jündida!
Hemmer (tuleb fassio-juuksega, kõr-
nu pärast wärikses, kaob uksest kõr-
geinas ruumis-ära).

Nanni (näeb Hemmerit, ruttab kõi-
ge juurema hirmuga trepist üles).
Hemmer!

Hemmer Nanni! Mina tegin
seda!

Nanni (pöörab tema uest tagasi)
Günther?

Hemmer. Ja! Maja ees! Nüüd
tegin ma seda! (wärikses koleduise
pärast.) Ja kui see juba jündinud
ei oleks... seda ei jündiks ialgi!...
(Langeb kõrgeinas ruumis sohwa pää-
le kokku.)

Nanni (tema kõrvale põlvede pääle).

Hemmer! Nüüd ei saa ma ial enam
messus täitjina!...

J. etendus.

Nanni. Hemmer. Pr. Rütting.
Julander. Rütting. Günther.
 (Nanni ja Hemmer ehitaja liiku-
 mata kõrgemal ruumis pimedas,
 mis ainult vaevafelt oli lambikelega
 jünifes klaafis walgrustatud on. Parast
 tulewad Hemmer ja Nanni kuni ette-
 trepini.)

Pr. Rütting (tuleb juures- ärewufes-
 es uskest pah. eest. liikkab fohwa
 ette. Seab ühe padja kordas.)

Julander (ilmsa kuueta, parajas-
 ti woosift wälja tulnud, tuleb la-
 ternaga tema kaga.)

Günther (raskesti haawatud,
 Rütting toob ja toetab teda, hoi-
 ab ühte kätt rinnahaawa vastu.)

Soo! Nüüd on mul käes! See on
 mulle paras! (Kuna Rütting te-
 ma poolpikali fohwa pääle afitab, ja
 haawa järele waatama hakata
 tahab.) Üsna paras! Ajas mind

151.
kuvat veel kord jia!

Rüttling (on Güntheri järgi cest na-
tuke arvanud ja haava waadannud).

Kopjubaaw! Sääl ta on!

Günther (liikub Rüttlingi kaege
eneft emale). ära! Jätke mind!
See trehwas juba hästi!

Julander Minu wanamoor kuulis
ka pauku!

Rüttling Pea löuad! Jookse tohtoi
juurde!

(Julander pah. cest ära.)

Günther (kes filmi manähtawalt nõrge-
maks jääb, kaitseb wastu). Midagi!
Whtigi tohtorit! Laske aga see puna-
ne jahwt jooksta! (waatab Rütt-
lingile kustuwat filmiädga offas)

Rüttling! Andke mulle parem
üks jatahoop!

Rüttling (leifab tummalst tema
es- Raputab pikkamisi pääd)

Günther See on mulle ju paras! ...
Täranestud mu elu ... äranestud mu
ema ... See on ju paras ...

Hemmes (kes-juba^{152.} varem Nanniga
kuni kõrgema ruumi trepini tul-
nud on, ja hirmuasti kokkumult
Güntheri poole waktinud, jookseb
nüüd ketta juurde, kahelkões). Ei!
mitte paras! Anna andeks! Mina
ei teadnud enam teift nõuu!...

Pr. Rütting (wahib Hemmerile hirmu-
fasti kokkumult offa; Kange keele-
ga). Hemmer... jina...

Rütting. Hemmes... mu pois-!...

(Peab maha istuma.)

Günther (fures). ärge sellepärast...
muretsege... minge magama... mi-
na olen walmis... on ju paras...

(fureb.)

(Eesriie.)
